EPA 176
PEYTON

AFRICANA.

MERENSKY-BIBLIOTEEK
UNIVERSITEIT VAN PRETORIA.
Klasnommer ZPA 173
Registernommer 66081

PEYTON

TWEEDE REYS
Van Kapiteyn
WALTER PEYTON,
Na
OOST-INDIEN,

Met het Schip de *Expeditie*, uytgeruſt van de ENGELSE OOST-INDISE Maatſchappy, neffens de *Draak*, de *Leeuw* en de *Peper-corn*.
In het Jaar 1615. *en vervolgens.*

Als mede de

REYS
Van THOMAS CORYAT,
Na
ASMERE,

Zijnde de Hof-Stad van den Grooten Mogol.
Van *Jeruſalem*, na derwaards door hem met een *Caravaan* ondernoomen.

In het Jaar 1615.

Briefs-wijſe opgeſteld, en aan ſijnen Vriend *Mr. L. Whitaker* geſonden.

Beneffens nog eenige Byſonderheeden, vervat in 3 *Brieven, door hem aan verſcheyde Perſoonen geſchreeven.*

Nu alder-eerſt uyt het *Engels* vertaald.

Met een volkoomen Regiſter *verrijkt.*

TE LEYDEN,
By PIETER VANDER Aa, Boekverkooper, 1707.

Met Privilegie.

KORTEN INHOUD DER AFDEELINGEN, IN DESE REYSEN BEGREPEN.

Tweede Reys van Kapiteyn *Walter Peyton*, na *Ooſt-Indiën*, met het Schip de *Expeditie*, uytgeruſt van de *Engelſe Ooſt-Indiſe* Maatſchappy, neffens de *Draak*, de *Leeuw* en de *Peper-corn*. 1

I. AFDEELING, Voorvallen tot *Saldania*, *Mohelia*, *Socotora* en *Suratte*, met een berigt van verſcheyde andere ſaken. ibid.

II. Prijſen genoomen; een Factory tot *Calicut*; Aanmerkingen ontrent verſcheyde plaatſen van *Sumatra*; Verlies van *Engelſe* ſcheepen; Quade bejeegening van de *Hollanders*; Factoryen en Comptoiren der *Engelſe* in *Indiën*. 11

III. Een beknopt berigt van de Havens, Steeden en Plaatſen, daar de *Portugyſen* op handelen, tuſſen de *Kaap van goede Hoop* en *Japan*, ſoo veel ik door naauwkeurig onderſoek heb konnen verneemen: Vertrek na *Engeland*. 19

Reys van *Thomas Coryat*, na *Aſmere*; zijnde de Hof-Stad van den Grooten *Mogol*. Van *Jeruſalem*, na derwaards door hem met een *Caravaan* ondernoomen. Briefs-wijſe opgeſteld, en aan ſijnen Vriend *Mr. L. Withaker* geſonden. 24

Tweede Brief van *Thomas Coryat*. Van het Hof des *Grooten Mogols* tot *Aſmere* in *Ooſt-Indiën* op *St. Michiels-dag* 1615. 32

Derde Brief van *Thomas Coryat*. Aan den *Seneſchal* (Hoofd) van de Agtbaare Broederſchap der *Sirenacaaliſe* Edel-luyden, vergaaderd de eerſte *Vrydag* van elke Maand tot *Londen*. 33

Vierde Brief van *Thomas Coryat*. Uyt *Agra*, de Hoofd-Stad van 't Land des *Grooten Mogols*, in *Ooſt-Indiën*. 36

Aanmerkingen, van eenige byſonderheeden. 43

Ingegeven te LEYDEN door PIETER VANDER AA met Privilegie.

Walter Peyton.

TWEEDE REYS

Van Kapiteyn

WALTER PEYTON,

Na

OOST-INDIEN,

Met het Schip de *Expeditie*, uytgeruſt van de ENGELSE OOST-INDISE Maatſchappy, neffens de *Draak*, de *Leeuw* en de *Peper-corn*.

In 't Jaar 1615. en vervolgens.

I. AFDEELING.

Voorvallen tot *Saldania*, *Mohelia*, *Socotora* en *Suratte*; met een berigt van verſcheyde andere ſaken.

IN 't jaar 1615. den 24. January, gingen wy van Graveſand t' zeyl. 1615.

Peyton vertrekt van *Graveſand.*

Den 2. February, quam d' Heer Thomas Roe, ſyn Majeſteyts Ambaſſadeur aan den Grooten Mogol, met 15 van ſijn gevolg aan boord van de Leeuw, en Mr. Humphrey Bougton, (zynde van ſijn Majeſteyt gerecommandeerd aan de Maatſchappy) op de Peper-corn, om mede te vaaren na Indien. Wy hadden op onſe vloot 11 Japoneeſen, met het ſchip de Cloue in Engeland gebragt / en 14 Guzeratters met de Draak overgekoomen / die op de ſcheepen verdeeld wierden / en noch 19 perſoonen / die ter dood veroordeeld waren / en uyt Newgate aan boord gebragt wierden / om ergens tot het ontdekken van onbekende plaatſen aan Land te ſetten / alſoo de Maatſchappy met dat beding der ſelver pardon by den Koning verkreegen hadde.

Thomas Roe met ſijn gevolg.

19 Gebannene op de vloot.

Den 20. ſogten ſommige op 't ſchip de Draak, Die met an-

1615. en onder die eenige van de Newgates gasten met hun Pinas te gaan loopen / maar het wierd hen voor die tijd belet. Maar in de volgende nagt ging een van die veroordeelde / en 2 maats van de Perper-corn met haar Pinas door ; 2 van de maats op mijn schip hadden ook t'samen gespannen / om met mijn boot door te gaan / maar sy wierden ontdekt.

dere soeken te ontvlugten.

Duyns. Den 23. gingen wy uyt Duyns onder zeyl.

De Lizard. Den 6. Maart, waren wy uyt het gesigt van de Lizard.

Den 20. kreegen wy Land in 't gesigt / welk wy vast stelden / de West-zijde van Forteventura te zijn / maar bevonden het een gedeelte van Barbaryen te zijn / en een uytsteekende punt van het Land / daar de Rivier Marpequena in Zee loopt / zijnde alsoo in de kaarten een geheele graad te veel na het Noorden geteekend / gelijk ook de Kaap Bojador, een graad qualijk geplaatst is / gelijk ons de bevinding leerde / waar door wy dan het gevaar / uyt die mis-stelling onser kaarten te verwagten / ontgingen.

Fout in de kaarten aangeweesen.

Den 26. begonden wy de vaste / of gemeene wind te krijgen.

Den 10. Mey, zijnde na onse reekening van de Kaap van goede Hoop, Oost ten Zuyden van ons / nog 620 mijlen / sagen wy veele Pintados, Mangareludas en andere vogels / van welke ik nooyt gehoord had.

Vreemde vogels in Zee gesien.

Saldania. Den 5. Juny, quamen wy ten anker in de Baay van Saldania ; wy hadden van de geheele vloot niet boven 3 / of 4 man begraaven / en hadden nog ontrent 30 sieken. Wy sloegen hier 5 tenten op. Corey quam ons op sijne wijse verwellekoomen ; door sijn toe-doen waren de ingeseetene alhier nergens na soo bevreesd / nog diefagtig / als te vooren. Sy bragten de ruymte van vee / welk wy voor stukjens kooper van hen kogten. Corey liet sijn huys / wijf en kinderen sommigen van ons volk sien / in een vlek 5 Engelse mijlen landwaard in / groot ontrent 100 huysen. De meeste

Die van *Saldania* door *Corey* wat bescheydener.

van

van hen konnen seggen/ Sir Thomas Smith: Engelse scheepen, welke woorden sy meer-maals in den mond hebben/ en daar schoon mede zijn. Hunne vrouwen en kinderen quamen menigmaal by ons/ die wy seer wel met koraalen en diergelijke genoegen geeven konden. 2/ of 3 van hen toonden lust/ om na Engeland te gaan/ siende dat Corey daar soo wel geslaagd/ en soo rijk te rug gekoomen was met veel fraaypigheeden van kooper/ die hy nog in sijn huys met groote agting bewaard. Corey nam ook voor/ wederom derwaards te gaan/ en een sijner Soonen mede te neemen/ als onse scheepen te rug koomende na huys souden gaan. Aan de Oost-zijde van de Tafel is nog een vlekjen van 10 kleyne huysjens/ die rond zijn/ gelijk een byen-korf/ en gedekt met geblogtene hoorden. 1615

En van meerder omgang.

Corey dreygde weder na *Engeland* te gaan.

Een onnoosel vlekjen.

Den 16. setteden wy na goed overleg 10 van de verooordeelde aan Land/ om op de kaap te blijven/ te weeten/ Johan Crosse, Hendrik Cocket, Clark, Brand, Bouth, Hunnyards, Brigs, Pets, Metcalf en Skilligal. Wy gaven elk eenige eet-waaren en geweer/ om hen selven tegen de wilde beesten en menschen te konnen verweeren. Sy maakten Crosse tot hun hoofd. De ingesetene maken onderschepd tussen rood een geel kooper/ en soeken meest stukjens/ een voet in het vier-kant groot. Om pfere hoepels geeven sy niet veel. Wy vongen in de Rivier 800 vissen met onse zeegen. De ingesetene bragten ons de wortel Ningin (Ninzin,) daar van wy een hand vol voor een stukjen kooper/ ander-half duym breed/ en derde-half duym lang kogten. Ons volk wist 'er ook eenige selfs te vinden/ maar sy waren/ alsoo het de regte tijd niet was/ nog niet volwassen/ nog rijp; rijp zijnde/ hebben sy een soete smaak als anijs-saat en sijn niet groot. (Purchas segd, dat het een Medicinale wortel is, daar in *Japan* veel werks van gemaakt word, en een suyker-wortel niet ongelijk is.)

De gebannene hier aan Land geset.

Die *Crosse* tot hun hoofd maken.

Goede visvangst.

Een Medicinale worteel *Ningin*.

Den 20. gingen wy t' zeyl.

1615. Den 25. sagen wy land op 34 graden / 28 minuten. Het is het Land ten Westen van de Kaap de Arecife, die in Daniels kaarten 27 mijlen te veel na het Noorden geteekend is / gelijk wy ook den 6 July, volgens onse beste reekening na de kaarten van Daniel (na het ontwerp van Mercator) het Land van St. Laurentius (Madagascar) moesten gehad hebben / en wy bevonden / dat het 17 mijlen scheelde in de lengte / tussen 't Land van Æthiopien, Kaap de bona Esperanza, en het Eyland van St. Laurentius.

Fouten in de kaarten vertoond.

Den 24. July, quamen wy met onse 4 scheepen tot Mohelia. Hier haalden wy water uyt putten / die wy na het hooge water / niet verre van de wortelen der boomen 8 / of 9 voeten diep groeven. Doman is de Hoofd-plaats / daar de Sultan sijn verblijf heeft / dien wy een vereering brachten. Wy kreegen hier de ruymte van levens-middelen / gelijk als hoenders / geyten / rund-vee / limoenen / oranjen-appelen / lijmtjens / Cocos-nooten / pijnappelen / suyker-rieden en andere fruyten / alles voor weynig geld. Onder de ingesetene alhier zijn Arabiers, Turken en Mooren, en spreeken hier veele van hen redelijk goed Portugys, en wisten my te seggen van een vremde kours / die de stroom daar heeft / alsoo deselve 15 dagen na het Westen / en dan 15 dagen na het Oosten / en voorts 15 dagen daar na / nog d'een / nog de andere weg loopt. Immers als wy eerst daar quamen / ging de stroom na het Westen / en begon op den 28 na het Oosten te gaan / en bleef soo in de 6 volgende dagen / die wy nog daar bleeven: maar wy vertrokken / eer wy 'er de volkoomen proef van konden hebben. Ik hoorde ook van hen / dat de Koning van Juanni hier Koning was / en dat die het Gouvernement aan desen Sultan gegeeven had.

Mohelia. Putten om water gegraven. *Doman.* Verversing goede koop. Vreemde stroom.

Den 29. quam tot Doman een schip van Gangamora op St. Laurentius; ik wierd versogt / om hunne waaren te sien; deselve bestonden uyt rijs / en een soort van stoffen / gemaakt van boom-basten / daar van koele (lugtige) kleederen gemaakt wor-

Koopmanschappen van *Gangamora.*

worden. Ik vraagde den stuurman / die goed Portugys sprak / na Kapiteyn Rowles en de Engelse, die op dat Eyland over-vallen waren: maar men wist my daar niets van te seggen / als dat voor 2 / of 3 jaaren een Engelse jongen tot Gangamora by een Portugys in bewaring was / maar geloofden / dat hy nu wel dood was / en wisten ook niet / hoe die daar gekoomen was. De stad Doman bestaat uyt 100 vaste huysen met kalk / of leem op-gemetseld; de inwooners zijn beleefd en leeven volgens goede order; sy handelen op de kust van Melinde, Magadoxo, Mombaza, Arabien en St. Laurentius; sy brengen slaven derwaards / die sy in de Oostloogen gekreegen hebben / en verkoopen deselve voor 9 / of 10 Realen van agten / die in Portugaal wederom voor 100 sulke Realen verkogt worden. Ik verstond hier / dat tot Mombaza en Magadoxo grooten handel ontrent Olyfants-tanden en drogisterven te doen is / welk ons bewoog / de Agtbaare Maatschappy daar van kennis te geeven / op dat jaarlijks een Pinas derwaards gesonden mogt worden. Tot Mohelia kogten wy 2 / of 3 beesten voor een staf pser van 20 / of 25 pond; in alles kogten wy hier 200 beesten / 40 geyten / hoenders / &c. 1615.

Beschrijving van *Doman.*

Handel met slaven.

Voorraad van beesten &c.

Den 2. Augusti, gingen wy t' zeyl van Mohelia.

Den 17. kreegen wy de kaap Guardafuy in 't gesigt / daar het volk bang voor ons was. *Guardafuy.*

Den 20. ankerden wy op de Reede van Galencia op Socotora, daar de felle wind de Zee rondom ons brak / waar door het Zee-water / gelijk een reegen over ons schip vloog / en het schip met al het want wit wierd / gelijk als van een runwe vorst / of wit zout. *Socotora.*

't Schip door 't Zee-water wit.

Den 23. quamen wy ten anker voor Tamarin, des Konings stad / en den 24. tot Delisha. Hier eyste men 30 Realen van agten / voor 100 pond Socotrijnse Aloë / welk ons te minder deed koopen; Kapiteyn Dounton had 'er na hun seggen 100 Kintalen van gekogt. Sy was nog soo week *Tamarin. Delisha.*

Socotrynse Aloë.

1615. 't zy datse nog berg was / 't zy van de hitte der Son / datse uyt de huyden wel soude weg gebloo-ten hebben. Elke Kintaal was op onse schaal 103 en een half pond. Sy word gemaakt van Semper-Vivum's bladeren / sonder de toppen en wortelen / daar het sap uytgeparst / en tot op seekere pepl gekookt word / en dan in aarde-potten ge-daan / die heel digt worden toegemaakt / en daar in 8 maanden staan blijft / en dan om te verkoo-pen in klepne huyden gedaan.

Hoe ge-maakt word.

Waar *Soca-tra* legd.

De Noord-zijde van Socotora, of Socatra legd op 12 graden / 30 minuten. Het is 14 mijlen van Abba del Curia, en even soo ver van de Kaap Guar-dafuy. Ik soude alle die van Socotora vaaren / om die Kaap aan te doen / raden / 's morgens voor het aanbreeken van den dag t' zepl te gaan / om 't ligt van den dag niet te verliesen / welk daar / wegens de donkere nagten / die men in dese maand en een gedeelte van September, met storm-winden en mist vergesellschapt / heeft / van daar tot Abba del Curia, kostelijk is; en dat sy hun anker laten vallen aan desselfs West-zijde op 7 / of 8 vadem water / of indien sy daar geen bequame anker-plaats vinden / digt by de wind / 's avonds na het Zuyden te houden / op dat de winden en Noor-delijke stroom hen / eer het dag word / niet te veel ly-waard aan setten. De winden / hoewel het de Monson is / houden geen vaste streek / en zijn soms tijds Zuyden ten Westen / en somtijds Zuyd-zuyd-west / maar loopen selden na het Zuyd-oosten.

Waarschou-wing ont-trent het varen van *Socotora* na *Abba del Curia.*

Ongestadi-ge *Monson.*

Den 31. gingen wy van Socatra onder zepl.

Den 10. September, hadden wy quakkels / rep-gers en andere Land-vogels / die met wind quam-men / maar niet weder na 't Land konden koo-men.

Land-vo-gels met de wind in Zee.

Den 14. kreegen wy Diu in 't gesigt / en den 16. Damon, dat wel gefortificeerd is / en van Por-tugysen bewoond word.

Diu.. Damon.

Den 18. passeerden wy de Baar van Suratte, en quamen tegen over de Baar van Swally ten anker.

Swally.

Den

Den 19. sonden wy yemand / met onse boot aan Land / die tegen den avond met Mr. William Biddulph weder quam; die ons de saken van dat Land verhaalde / en seyde / dat Zulpher Carchan Gouverneur tot Suratte was. Wy kogten hier voor een halve Reaal van agten / een schaap / en 20 hoenders voor een Reaal van agten. 1615.

Berigt van den staat aldaar.

Den 22. wierden Mr. Barber en andere kooplieden na Suratte gesonden / om alles / wat tot het huys van d'Heer Ambassadeur / Thomas Roe, verepst wierd / te besorgen; daar koomende / wierden sy / volgens de vuyle gewoonte van dat Land / in hunne sakken en elders betast / en moest elk voor een Reaal van agten in syn beurs / of voor een goed mes in syn sak tol betalen / en wierd by hen pets fraays gevonden / dat nam de Gouverneur / onder voorgeeven / van te willen koopen / weg.

De sakken betast, en tol voor 't geld in de beurs, &c.

Den 25. ging de Heer Ambassadeur aan Land / vergesellschapt met den Generaal / Kapitein en Kooplieden / neffens 18 man met musquetten en pieken gewapend / alle in goede order; op de vloot wierden 48 stukken gelost / en waren alle de scheepen met vlaggen / en wimpels op syn cierlykst opgeschikt; de voornaamste van Suratte wagteden hem af in hun tent / daar sy hem verwelkomden. Daar was veel te doen omtrent het Barbaris door-soeken en betasten / dat men aan syn gevolg wilde doen / welk de Ambassadeur geheel niet wilde toelaten / tot dat eyndelyk verstaan wierd / dat 3 / of 4 der voornaamste van syn gevolg vry gelaten wierden / en de andere maar om satsoens-wil sonden gelyk als aangeraakt worden. Insgelyks was 'er veel moeyelykheyd tussen hem en den Gouverneur over diergelyke Barbarise schattingen en afparssingen / alsoo hy met reeden en vryheyd van een Ambassadeur van een vryen Koning begeerde / en sy geen onderscheyd tussen hem en andere van die rang in dié gewesten / nog die van onse natie die naam hadden aangenoomen / wilden maken. Met een woord / hun Barbarise wyss van doen verschafte hem niet alleen moeyte voor

d' Ambassadeur *Roe* komt met veel statie te Land.

Moeylykheeden door het betasten.

En schatting van den Ambassadeur te eyssen.

1615. die tijd / maar hield hem op / tot dat 'er order van het Hof quam / ondertussen had hy 'er meer als genoeg mede te doen / gelijk sijn eygen dag-register uyt-wijst. Ter naauwer nood wilden sy onderscheyd maken tussen hem en Mr. Edward, die by hen ook de naam van Ambassadeur had.

Overlopers. Den 1. October, wierd een man van Mr. Barwick, die door een over-looper van Kapiteyn Best verleyd / Moors geworden / en tot de selve overgeloopen was / van Suratte weder by ons gebracht. Het selve deeden ook andere / die van Damon schrijvende weder andere sogten over te halen.

Den 2. quamen 2 Hollanders by ons aan boord / die over Land van Petepoli daar gekoomen waren.

Den 18. quam des Gouverneurs broeder aan boord met veel beleefdheyd / en wierd met een présent beschonken. Wy kreegen ook op die dag tijding van Mr. Aldworths dood. De Gouverneur / reeds 3 présenten van ons ontfangen hebbende / epste noch al meer / en noemde selfs wat hy wilde hebben (zijnde alsoo te gelijk een bedelaar / en een verkieser) maar dit misluckte hem.

Onbeschoftheyd van den Gouverneur.

Den 5. November, kreegen wy tijding van Bramport, dat de Heer Ambassadeur aldaar siek geworden / en Mr. Bougton gestorven was.

Geld van *Suratte* beschreeven. Het gangbaar geld tot Suratte is Realen van agten / waar van de beste zijn de oude met een plat krups / welke 't stuk 5 Mamudies waard zijn; de nieuwe met loof-werk aan de eynden van het krups zijn / indiense haar wigt hebben / van 4 Mamudies en 3 quart. De Mamudie is silver geld / waard 30 Picen, die van koper zijn / 12 Drammen maken een Pice. Een Engelse schelling leverd na de wigt 33 en een halve Pice. Larines zijn by-na van de selve waardy als de Mamudies. De Rupies zijn van verscheyden soort / sommige waard een halve Reaal van agten / en sommige minder / waar door een mensch ligt kan bedroogen worden.

De koophandel word gedaan door Banjaanse ma-

1615.

makelaars/ die snood en bedrieglijk zijn voor den kooper en verkooper/ indien men niet naauw toesiet. De steeden hebben geen eenderley gewigt. De waaren zijn 'er ontelbaar (onnoodig hier alle te noemen) gelijk 'er alderhande koopmanschap vertierd kan worden. De Guzeratters bevragten hunne groote scheepen van 9/ 12/ of 1500 tonnen tot Goga, en weeten luyden kennis der Portugysen weg te koomen.

Bedrieglijke makelaars.

Koopmanschap aldaar.

De voornaamste handel-plaatsen op de Rivier Sinde, of Indus, zijn Tatta, (leggende aan een daar in loopende Rivier) Diulsinde, Multan en Lahor. Tot Diulsinde had het schip de Expeditie op haar voorgaande reys d' Heer Robert Sherley, Ambassadeur na Persien aan Land geset/ van wien ik goed gevonden heb het volgende (uyt het berigt van sommige van sijn gevolg verstaan) hier tot een by-voegsel van mijn verhaal der voorgaande reys te voegen. Hy was de quade bejegening van den Gouverneur en desselfs toelating/ dat de Portugysen hem veel moeyelykheeden aandeeden/ moede/ te meer/ om dat de selve hem sogten om hals te brengen/ waar toe 12 Portugysen van Ormus gekoomen waren/ en versogt vryheyd/ om na Tatta te vertrekken/ maar als hem dat van den Gouverneur (men geloofde met een quaad oogmerk) geweygerd wierd/ vertrok hy sonder verlof; onderweegen quam hy aan een Rivier/ daar niemand hem/ of yemand van de sijne wilde over-varen/ alsoo het van dien Gouverneur op lijf-straf verbooden was/ soo dat sy genoodsaakt waren eenige planken en hout t' samen te hegten/ daar de Ambassadeur op ging met Nazerbeg een van sijn gevolg/ die hem over de Rivier soude helpen; maar als sy effen van Land waren/ quamen 20/ of 30 ruyters van den Gouverneur/ om hem aan te houden/ gesonden/ schielijk aanrijden: dese bragten het volk van den Ambassadeur te rug/ en sommige swommen na het vlot/ welk Nazerbeg tegen de stroom niet wist te regeeren/ soo dat hy niet den Ambassadeur by-na verdron-

Handel-plaatsen genoemd.

Berigt van *Sherley*, die tot *Diulsinde* was aan Land geset.

Hy vertrekt misnoegd, en buyten verlof na *Tatta*.

Word vervolgd.

Komt tot naauwer nood over een Riviere.

1615. ken was. Eenen Mr. Johan Ward die ruuwe bejeegening niet konnende verduuwen / schoot sijn pistool op de ruyters los / maar wierd van een der ruyters aanstonds onder de voet geschooten / alle de andere geplunderd / en gevangen na Diulsinde gebragt: een tijd lang gevangen geweest zijnde / liet hen de Gouverneur toe / na Tatta te vertrekken; daar koomende / wierden sy van den Gouverneur / die een Persiaan was / vriendelijk ontfangen. Tot Diulsinde waren reeds gestorven d' Heeren Thomas Powel, en Mr. Francois Bub.

Mr. Ward word dood geschooten.

De andere te rug gebragt na *Diulsinde.*

Koomen tot *Tatta.*

Tot Tatta bleeven sy / alsoo roovers op die lange weg te vreesen waren / na een bequame gelegenthepd / om hun reys na Agra voort te setten; na 2 maanden vertoevens ging hy in 't geselschap van een groot man / die een convooy by sig had / op reys. Ondertussen quam Mevrouw Powels in de kraam van een Soon / maar sy en het kind stierven / gelijk ook ten tijde van dat verdrietig wagten na die grooten man Mr. Michael Powel, broeder van d' Heer Thomas in een schuyt sijn leven verloor.

Dood van sommige.

Agra. Daar *Sherley* wel onthaald; en den Gouverneur ontbooden word.

De Ambassadeur tot Agra koomende / wierd met alle beleefdheyd en bewijs van gunst bejeegend van den Mogol, die op sijn klagte den Banjaansen Gouverneur van Diulsinde ontbood / om sig aan het Hof te koomen verantwoorden / en beloofde den selven / indien hy soo lang wilde wagten / in sijn tegenwoordigheyd te straffen: maar de Ambassadeur spoepde / om sijn reys na Persien voort te setten; de Mogol gaf hem veele presenten / en voorsag hem van een goed convooy / en alles wat hy op reys soude van nooden hebben; dus vertrok hy na Persien, en had niet eenen Engelsman meer by hem: Mr. Richard Barber sijn Apotheeker keerde te rug na Suratte; en Johan Heriot stierf tot Agra; en dus had hy van sijn oud gevolg niemand by sig / als sijn vrouw en haare dienaressen / 2 Persianen, den ouden Armenier, en den Kircassier. Sijn Hollandsen juwelier keerde ook met Mr. Edwards van Agra weder na Suratte.

Hy vertrekt na *Persien.*

Sijn gesel-schap.

II. Ar-

II. AFDEELING.

Prijsen genoomen; een Factory tot *Calicut*; Aanmerkingen ontrent verscheyde plaatsen van *Sumatra*; Verlies van *Engelse* scheepen; Quade bejeegening van de *Hollanders*; Factoryen en Comptoiren der *Engelse* in *Indiën*.

IN 't jaar 1616. den 29. February namen wy een Portugysse prijs. 1616.

Een *Portugysse* prijs.

Den 3. Maart op de Reede van Calicut ten anker leggende / quam een aansienlijk man van den Samorin (of Koning aldaar) met een gevolg van veele booten by ons aan boord / die sijn Meesters blijdschap over onse komst aldaar quam boodschappen / en dat deselve seer begeerig was / om met onse natie te spreeken / weshalven hy met allen ernst versogt een dag / of twee te vertoeven / tot dat hy na den Samorin, thans tot Cranganor, een Kasteel der Portugysen beleegerende / mogt gesonden hebben. Kuymte van allerley voorraad wierd ons voor een redelijke prijs aan boord gebragt. (Calicut legd op 11 graden 10 minuten / en was daar de verandering 15 graden / 40 minuten.) Tegen den avond van die selve dag quam een loots van den Samorin ons versoeken / dat wy 2 / of 3 dagen voor Cranganor mogten komen leggen.

Peyton tot *Calicut* verwellekomt uyt naam van den *Samorin*.

En versogt by hem tot *Cranganor* te koomen.

Den 5. quamen wy met onse 4 scheepen voor Cranganor, en lieten 2 mijlen van het land onse ankers vallen. Ontrent den middag versogt de Samorin den Generaal by hem aan land / maar dat wierd / sonder een gysselaar te hebben / niet goed gevonden / en men sond Mr. Georg Barckley aan land: maar de Samorin wilde sijn meening niemand / als den Generaal openbaren / en scheen misnoegd over desselfs verblijf aan land.

Gelijk hy doed.

Versogt aan land te koomen.

De Samorin wil niemand als hem selfs spreeken.

Den 8. ging de Generaal aan land en sprak met den Samorin, die voor-sloeg een Factory in sijn gebied te vestigen / waar toe hy een goed huys sonder huur aan-bood / neffens vryheyd van tollen en andere lasten voor alle goederen / die sy daar /

Groote aanbieding van den *Samorin*.

of

1616. of van daar souden brengen / met een betuging van sijn geneegenthepd tot onse natie. Hem wierd geantwoord / dat wp onse meeste goederen tot Suratte gelaaten hebbende / tegenwoordig niet in staat waren / en nu na Bantam gingen ; waar op hp

Reden-wisseling daar over. sepde / dat'er geen swarighepd was over het geen wp daar tegenwoordig souden konnen laten / maar dat wp 2 / of 3 Engelse souden daar laten / die geen gebrek souden lijden / en dat wp in 't volgende jaar meer volk en goed souden konnen brengen; dus soude hp van onse weder-komst konnen verseekerd zijn / en bupten dat van sijn hoop versteeken zijn ; hp sepde / dat wp daar jaarlijks een scheepslading peper souden konnen hebben / en onse waaren vertieren. Daar op wierd beslooten / hier een

Factory aldaar op-gerigt. Factorp te laten met de koopmanschappen / die wp thans hadden / die den 9. wierden te land gebragt.

Wie daar in gesteld wierden. Wp stelden daar Georg Woolman tot Opperkoopman / en Peter Needham met Roger Hares tot Onder-kooplupden / neffens Richard Stainford, een jongen / om daar de taal te leeren. Aan den Koning / wiens naam was Pendre Quone Samorin wierd eenige fraapighepd / en een baatjen krupt vereerd ; hp beloofde het Fort Cranganor, als hp het van de Portugysen won / aan de Engelse over te geeben.

't Beloofde word van den Koning bevestigd. Den 10. sond de Koning een brief / waar in hp / met veel betuging van liefde / de gemelde voorregten bevestigde. Op den selven dag gingen wp t' zepl. Wp quamen voor Cochin, en konden sien / hoe het geleegen was.

Cochin.

Coulan. Den 11. hadden wp 't Kasteel / en de Stad Coulan in 't gesigt / en sagen een schip onder het Ka-

Daar sy een *Portugys* nemen. steel op anker leggen / welk wp aan-klampten / en weg namen / alsoo het volk daar van gevlugt was / en niet een schoot van het Kasteel gedaan wierd. Het was een Portugys schip onlangs van Bengala en Pegu gekoomen / groot 4 / of 500 tonnen / gelaaden met rijs / koorn / Bengaalse stoffen / boter / supker / gom / lak / hard was / drogisterpen en ander voor-raad.

Den

Den 12. kreegen wp wederom een schip in 't dog dat wp in de midder-nagt kreegen / en sig op de eerste schoot over-gaf. Ik liet de voornaamste van dat schip by my / (alsoo de andere scheepen nog 3 / of 4 mijlen van my af waren) aan boord brengen / en settede eenige van mijn volk daar op / met order om niemand quaad te doen. Op het schip / dat met rijs / boter / supker / gom / lak / drogisterpen / en Bengaalse stoffen gelaaden was / waren 18 / of 20 Portugysen, en ontrent 18 slaven / soo mans / vrouwen / als kinderen. Wy booden hen onse eerste prijs aan / en mond-kost te geeven / om hen daar mede na 't land te brengen / maar daar wilden sy niet aan / alsoo sy vreesden / in handen der Malabaren te vallen / die met een vloot van 14 zeylen hen onlangs by-kans overvallen hadden. 1616.

Een derde prijs.

Den 13. setteden wp hen aan land / daar sy versogten / en lieten se gaan / sonder hun silver / juweelen / geld en diergelijke by hen te soeken; wp waren nu sterk 3 Engelse scheepen / en 3 prijsen.

Setten de Portugysen aan land.

Den 14. quamen wp tot Brinion; hier losten wp upt de eerste prijs / 't geen ons goed dagt / en lietense drijven. Brinion legd op de breedte van 8 graden / 30 minuten / de verandering was 15 graden. Daar is een klepn steedetjen in een klepne ronde Baay; men kan het kennen aan een lange witte beuke na de Noord-zijde / en heeft aan de Zuyd-zijde hoog land / en 2 mijlen aan de selve zijde een roode klip digt aan de Zee-kant. De inwoonders van Brinion staan geheel niet onder de Portugysen. Hier van daan tot de Kaap Comorin is 14 mijlen / de kourg daar na toe is Zuyd-oost ten Zuyden / een onbelemmerde kust.

Brinion.

Waar, en hoe te kennen.

Den 1. April lag het midden van Zeylon Oost ten Zuyden / 7 mijlen van ons.

Zeylon.

Den 10. hadden wp de piek van Adam in het Noorden van ons. Ik nam mijn af-scheyd van den Generaal / also de Draak en Peper-corn souden gaan na Achen, en ik met de Expeditie na Priaman, Tecoo, en van daar na Bantam. Het is raadsaam tot het eynde van Maart te Brinion te blijven / eer

Piek d'Adam.

Peyton vertrekt na Priaman, en Tecoo.

1616. eer men de Kaap voor-by vaard / wegens de stilte / en de Zuydelijke stroom / die na de Maldives overset / alsoo dan de Oostelijke Monson ophoud. Ik soude alle / die van het Westen na Priaman, of Tecoo gaan / het soo raden aan te leggen / dat sy by 't ligt van den dag daar na toe koomen / van de Noord-zijde tussen Nimptan, en de andere by-leggende Eylanden.

Waarschouwing wanneer en hoe die reys te doen.

Den 30. quam 't schip Advijs, om na Tecoo te gaan / maar 't keerde op mijn versoek weder na Bantam, en wierd van daar gesonden na Japan.

Bantam. Den 1. Mey quam ik tot Bantam, daar ik de Hosiander onlangs van Japan, en de Attandance van Jambe gekoomen vond / daar op 't meeste volk sieck / of dood was. Hier kreeg ik ook de tijding van Kapiteyn Dountons dood; hier quam aan Kapiteyn Samuel Castelton, met de scheepen de Cloue en Defence, zijnde met de Thomas en Concordia na de Moluccas geweest; de Thomas wierd gedoneerd van daar na Japan te gaan.

Tijding en komst van *Engelse* scheepen.

Tecoo. Den 19. ging ik onder zeyl na Tecoo.

Den 10. Juny wendde ik het na Priaman, en quam den 18. tot Tecoo.

Den 3. July haalde ik mijn schip op zijde / om het te bekleeden. Het dubbeld bekleeden / of met een dubbelde huyd te overtrekken is voor scheepen / die na Suratte gaan / seer noodig / want als de buytenste huyd soo vol worm-gaaten is / als een honingraat / blijft egter de binnenste onbeschadigd; het soude ook niet quaad zijn; dat men het roer der scheepen met dun kooper bekleede / om het knagen der wormen / waar door de selve by onbruykbaar worden / voor te koomen / alsoo dat groote belemmering in het stuuren verooraken kan / en soo diep onder water zijnde niet wel te helpen is. De inwoonders van Tecoo zijn Barbaris, valsch en bedrieglijk / en houden veel van giften en gaben. Ik ben daar meer als eens in gevaar van vermoord te worden geweest / als een troup van 100 Tecoërs hunne deegens tegen ons trokken / om dat sy hun wil niet konden hebben / om onse goederen op

Ontrent *Suratte* zijn knagende wormen, die de scheepen vry beschaadigen. Raad daar tegen.

Tecoërs bedrieglijk en boosaardig.

op hun woord / of na hun believen mede te nemen. 1616.

Den 20. sterf Thomas Bonner, onse Schipper / in wiens plaats Johan Rouquam / zijnde alsoo de derde schipper op dese reys. Een schipper sterft.

Den 26. quamen hier van Achen, de Draak en Peper-corn. Sy hadden daar peper gehogt / die 'er gebragt wierd van Tecoo met groote Jonken, die af en aan varen / maar noopt buyten 't gesigt van het land. De Koning van Achen heeft die van Tecoo belast / hun peper daar te brengen / die dan niemand mag koopen als hy / die daar tegen sijne Suratse waaren aan haar verruylt / voor sulken prijs als 't hem belieft. Hy send ook veeltijds die waaren na Priaman en Tecoo, die sy dan voor de prijs / die hy 'er op stelt / moeten koopen / en niemand elders koopen / of verkoopen mag / voor dat die van hem aan den man gebragt zijn; dit nu maakt onse handel met hem (daar na) te beter / Jambe legt aan de Oost-zijde van 't Eyland Sumatra, en leverd soo grof-grepnde peper upt als Priaman, maar staat niet onder 't gebied van den Koning van Achen, gelijk als Baruse, Passaman, Tecoo, Priaman, Cottatinga en andere plaatsen / die aan de West-zijde leggen. Baruse legt ten Noorden van Passaman, en leverd veel Benjoin upt; Cottatinga gout en andere plaatsen peper upt. De Koning van *Achen* is een Koopman. *Jambe* en andere plaatsen op *Sumatra*, watse uytleveren.

De Generaal bragt aan die van Tecoo des Konings van Achens brief / die van de aansienelijkste met groote onderdanigheyd ontfangen wierd / want elk kuste deselve en lep die op sijn hoofd / beloovende den inhoud des selfs na te koomen; maar dat geschiede niet / en daarom soude wel dienstig zijn te besorgen / dat de Koning de wijse / en de bysonderheeden van onsen koophandel quam upt te drukken. Brief van den Koning van *Achen* tot *Tecoo* aangenoomen met eerbiedigheyd, dog word niet nagekoomen.

Den 11. September, maakte ik zeyl / om wederom na Bantam te varen. Op Sumatra heeft men het beste en meeste gout by den grooten hoogen berg van Passaman, alwaar ook de meeste / beste en beste koop peper is / maar de quade ge- *Passaman* gout en peper-kust, maar seer ongesonde lugt.

stel-

1616. stelteniß der lugt iß 'er soo besmettelijk / dat die van onse natie / sonder menschen te verliesen / derwaards niet konnen gaan; ook behoefd men om de peper niet derwaards te gaan / alsoo de Suratse waaren tot Tecoo genoeg getrokken worden.

Vuyl water tot *Tecoo* veroorsaakt veele quaalen.

Ik heb gemerkt / dat die van Tecoo veel buyle quaalen onder de leeden hebben / sommige van hen scheenen de lendenen te verrotten en af te vallen / en andere hadden groote geswellen (wennen) onder de kin op hun keel / die soo groot als een witte-brood waren / welk sy het quaad water / welk sy dronken / toe-schreeven; maar sy zijn seer onbedreeven om hunne siekten en qualen te geneesen.

Tecoërs een boos-aardig volk.

Die van Tecoo zijn buyl / snood / diefagtig / winsgierig / 't sy door bedrog / of (als sy derben) met geweld / of met quade rekening en valß gewigt / en genegen om selfs ons eeten en drinken / dat sy voor ons veerdig maakten / te vergiftigen / &c. Men mag hoopen / dat de Koning van Achen daar beter order stellen sal.

De *Portugysse* prijsen verkogt.

Wy lieten daar in ons Comptoir maar 5 van de onse. Wy maakten ons tot Achen de 2 Portugysse prysen quijt / en gaben van 't geen daar van quam (volgens Zee-gewoonte) een sesde-gedeelte voor de maats op de scheepen / en het overige voor de Reeders.

Kenbare ondiepten en klippen.

Tussen Priaman en Tecoo legd een gevaarlijke ondiepte Noord-west ten Westen van de Zuyd-west-zijde van Priaman, die een mijl lang / en een vieren-deel breed is; men moet toesien / dat men met de stroom / die Zuyd-waard aan loopt / daar niet op verbalt: maar dese en andere hier ontrent leggende ondiepten konnen / alsoo se wit zijn gelijk een kristal / gemakkelijk gekend worden. Als men het Zuyd-westelijk Eyland in het Zuyd-zuyd-oosten heeft / is men het gevaar voor-by / en als men het Noordelijkste Eyland van de 4 voor het Land van Priaman in het Oosten ten Noorden heeft / mag men het na de Ree setten Oost en Zuyd-oost en Oost-zuyd-oost / latende 2 Eylanden aan stuur- en 2 aan bak-boord. Tecoo legd op 30 mi-

Hoe veylig na *Priaman* te vaaren.

minuten Zuyder-breedte / de verandering na het Westen is 'er 4 graden / 30 minuten; en Priaman op de Zuyder-breedte tussen 48 en 50 minuten. 1616.

Veele van ons volk wierden hier siek / van het onmatig drinken van Arak en andere sterke dranken. Sieke van 't sterk drinken van *Arak*.

Als ik voorleeden October tot Bantam was / waren daar en tot Jacatra, 4 Engelse en 5 Hollandse scheepen / waar door de peper wat gestepgerd was / te meer / alsoo de Hollanders roemden / dit jaar 1600000 Realen van agten aan gereed geld te hebben mede-gebragt / welk sy na alle waarschijnlijkheyd ten trotz van de onse voorgaven. Hun laatste vloot / sterk 6 scheepen / had 2 / of 3 Portugysen genoomen / daar sy geweldig op roemden. *Hollanders* soeken de *Engelse* alom in *Indiën* te benadeelen.

't Schip de Trades-Increase wierd van de Javanen twee-maal in brand gestooken / welk egter van ons volk gebluscht wierd / maar wierd door de derde-maal op soo veel plaatsen te gelijk in brand gestooken / dat 'er / niet tegen-staande alle moeyte / geen leschen aan was. De *Trades-Increase* verbrand.

De Darling (om hier met weynige by te voegen / wat scheepen by mijn vertrek van Bantam vergaan / of opgelepd zijn) wierd in Junius 1615. door Mr. Larkine, en de Factory tot Patane opgelepd / alsoo het niet konde gehalfaterd worden: men seyde / dat de schipper Herrold voorgenoomen had / met het schip tot de Portugysen over te loopen / maar daar in belet / egter selfs was overgeloopen. Rampen van verscheyde *Engelse* scheepen.

De Thomasine was in September, van de Molukkes koomende / by nagt op een ondiepte verongelukt; de goederen / die niet veel waren / wierden verlooren / maar 2000 Realen van agten aan geld / met hun provisie geborgen; sy bleeben 14 dagen op een woest Eyland / daar sy hun boot klaar maakten / en met deselve tot Bantam quamen / mede-brengende hun geld / maar 't geen sy vorder hadden / moesten sy daar laten / alsoo de Koning van Macassar het aangeslagen had / en weygerde weder te geeven. Gemelde ondiepte legd

1616. 18 mijlen ten Westen van Macassar. 't Schip Hector verging tot Jacatra, terwijl sy het op zij haalden / door-dien / gelijk gesegd wierd / het boven-werk niet besorgd / en de soomen soo open waren / dat het veel water in kreeg / en soo op 3 vadem sonk; de kiel was ongemeen vol worm-gaten.

De Concordia verrot en lek zijnde / wierd aldaar van sijn provisie geligt / en in de grond geboord digt by het Land.

De Hollander wierd geordonneerd / na de kust van Coromandel te gaan / gelijk hy deed den 15. October.

Engelse Comptoiren in *Oost-Indiën.*

Soo veel ik verneemen konde / heeft de Engelse maatschappy in Oost-Indiën de volgende vaste Comptoiren / of Factorijen: Bantam, Jacatra, Suratte, Amadavar, Agra en Azmiro, Brampore, Calicut, Masulipatan, Petepoli, Patane, Siam, Baniarmasse, Socodania, Macassar, Achen, Jambe, Tecoo, Firando, Japan en Banda.

Engelse onmaatig in het drinken van *Arak.*

Dat de Factory tot Achen is opgeregt / dient merkelijk tot beter voortsetting van onse saken tot Priaman en Tecoo, welke plaats ongesond is / bysonder voor die haar selven met heete en brandende dranken (Arack en Aracape) op-bullen / waar door veele ontijdig aan hun eynd koomen / welk menig-maal de reys en het land geweeten word. Hoe ongeregeld het gemeene volk buyten 's Lands is / kan men sig t' huys niet verbeelden / want veele meenen / noopt wel te zijn / als wanneer sy hunne herssenen met het drinken ontstellen.

De Koning van *Achen* verleyd de *Engelse* tot het drinken.

De Koning van Achen word gesegd / de Engelse, als sy by hem koomen / op een wondere wijs tot het drinken te parssen / om sijn genegendheyd daar mede tegen hen te toonen / en voor een wan-agting te houden / als sy niet gelijk hy in 't water sitten.

Is wreed over sijne ondersaten.

Hy is seer wreed ontrent sijne ondersaten / en laat dagelijks om kleyne / of wel geene reeden hen handen / armen / of beenen afkappen / of laatse voor de Olyfanten werpen / en ge-

gebied sijne / daar op geleerde / Olyfanten / deselve soo meenigmaal / en soo hoog te werpen / als 't hem goed dunkt / tot datse / of vermoysels / of dood zijn. Hy heeft verbooden / in sijn Haven aan Land te koomen / sonder verlof van hem verkreegen te hebben; dit was van een Hollands Koopman verwaarloost / die / een Hollands Generaal daar arriveerende / bewoog aan Land te koomen / alsoo hy voor-gaf / seer wel by den Koning te staan; hy aan de Hof-poort koomende / versuymde ook daar verlof te versoeken; de Koning nu merkende / dat de Koopman oorsaak tot die verwaandheyd was / ontbood den selven / en liet hem voor den Olyfant werpen / die hem drie-maal heen en weer slingerde / dog soo / dat hy niet veel gequetst wierd / om hem te leeren in het toekoomende des Konings order niet te verwaarloosen; de Hollandse Generaal daar by-staande / vreesde het ook sijn beurt soude vallen / maar de Koning sprak hem als onkundig van sijn order by. Naderhand ontbood de Koning den Koopman / om te verneemen / hoe hy sig over die straf gedroeg / die voor arger vreesende / hem vlepde / en sepde deselve voor een vaderlijke kastijding aan te sien / edog heymelijk met hunne scheepen weg voer / maar de andere hem willende volgen / wierden te rug gebragt / en de Koning stelde ons in hun huys. 1616.

Een slaaf-jen daar van aan een *Hollands* koopman.

III. AFDEELING.

Een beknopt berigt van de Havens, Steeden en Plaatsen, daar de *Portugysen* op handelen, tussen de *Kaap van goede Hoop* en *Japan*, soo veel ik door naauwkeurig onderzoek heb konnen verneemen: Vertrek na *Engeland*.

DE Rivier Quame is op 21 graden / 50 minuten Zuyder-breedte; hier segd men goud / Olyfants-tanden / amber-grijs en slaven te zijn / om welke sy daar jaarlijks gaan handelen. *Portugysse handel-plaatsen. Quame.*

Mosambique is een Eyland / daar sy om goud / amber-grijs en slaven handelen. *Mosambique.*

1616. Mombassa legt op 3 graden / 30 minuten Zuyder-breedte / daar sy jaarlijks gout / amber-grijs / Olyfants-tanden en slaven voor yser / loot / tin / en Cambayse waaren ruylen.

Mombassa.

Magadoxo. Magadoxo legt op 2 graden / 25 minuten; daar is overvloed van Olyfants-tanden / eenig amber-grijs / en verscheyde soorten van drogisterp. Van dese plaatsen handelen sy van jaar tot jaar op Cambaya, de Roode-Zee, en andere plaatsen / waar toe sy de Monsons waar-neemen; de Weste-lijke Monson waapt in April, Mey, Junius, Julius, Augustus, en een gedeelte van September, en de Oostelijke de overige maanden van het jaar; tussen beyden is het stil / of veranderlijke wind / en houd maar weynig dagen eene streek / maar aan de Oost-zijde van Sumatra heeft men 5 maanden Ooste / en 5 maanden Weste / en 2 maanden veranderlijke wind.

Waarschouwing van de Monson.

Ormus. Ormus is in de Golf van Persiën; hier van daan handelen sy / op Persiën, Arabiën, Diulsinde en elders; sy haalen veel paarlen van Balsora, en brengen een / of twee scheeps-lading Persiaanse waaren na Diulsinde, daar sy in 't eynd van Augustus, of half September aankoomen / en veel Realen van agten mede brengen. Ormus is hun beste plaats / die sy in Indiën hebben / uytgenoomen Goa.

Hun handel aldaar.

Muscat. Muscat: hier hebben sy een Fort / maar niet veel handel; sy houden de land-saaten te Land en te Water in den toom / en laaten hen geen koop-handel toe / als met hun verlof en bepaaling / wat en hoe veel / onder bedreyging van confiscatie / gelijk sy ook in geheel Indiën doen / ter plaatse daar sy meester zijn.

Diulsinde. Sinde, of Diulsinde (reeds gemeld) is onder het gebied van den Mogol, op 24 graden / 38 minuten; de verandering is 'er 6 graden 45 minuten na het Westen.

Diu. Tot Diu hebben sy een sterk Fort.

Damen. Damon is een Stad van hen bewoond / hier hebben sy een Kasteel / en gelijk gesegd word / 100 dozyen onder hen.

Ser-

Serra de Baziën legd een wepnig ten Zuyden van Damon, en grenſd aan het Land der Decaners; tuſſen dat en Chaul hebben ſy 3 Havens / Gaziën, Banda en Maja. 1616.

Serra de Baziën.

Chaul is een groote Stad met een Fort. *Chaul.*

Dabul heeft een Comptoir / maar geen Fort. *Dabul.*

Goa is hun Hoofd-ſtad in Indiën, daar het Hof van den Onder-koning is / gebouwd op een klepn Eyland; daar is de anker-plaats van hunne kraaken. *Goa.*

Onor heeft een klepn Fort. *Onor.*

Barcolor heeft een Kaſteel en een klepn Steedetjen; deſe plaats leverd peper / gengber en veelerlep drogiſterpen. *Barcolor.*

Mangalor heeft een klepn Steedetjen en een Kaſteel. *Mangalor.*

Cananor is een Stad met een Kaſteel / de koopmanſchappen alhier zijn als vooren. *Cananor.*

Van Calicut zijnſe door den Samorin verdreeven / welk hy ook tot Cranganor, daar ſy een Fort hebben / ſoekt te doen. *Sy zijn verdreeven van Calicut.*

Cochin is een ſterke Stad met een Kaſteel / leggende vermakelijk aan de Zee-kant; heeft een goede lugt en ſchoone Rivier / daar de ſcheepen bequamelijk konnen leggen. *Cochin.*

Coulan; hier hebben ſy een Stad en ſterk Kaſteel. *Coulan.*

St. Laurens is een klepn Dorp / bewoond van Monniken en Jeſuïten.

Quilaon is een klepne Stad met een Kaſteel. *Quilaon.*

Tuckatra is een Steedetjen met een Kaſteel; de inwoonders zijn meeſt Chriſtenen. *Tuckatra.*

Maner legd op het Eyland Zeilon, tuſſen de Kaap Comorin en Punto de Galle is een Stad bewoond van Portugyſen. Sy hebben hier ook Columbo, en veele andere klepne plaatsjens / ſoo dat ſy bykans meeſter van het geheel Eyland / dat kaneel en drooge waaren upt-leeverd / geworden zijn. *Maner.* *Colombo, en by-na geheel Ceylon.*

Negapatan is een Stad van grooten koop-handel; hier hebben ſy niet meer als een Factory. *Negapatan.*

St. Thomas, of Maliapor is een bemuurde Stad / *St. Thomas.*

1617. bewoond van Portugysen, en legd op 13 graden / 20 minuten.

Hunne plaatsen op de *Ganges* en *Bengale*.

Op de Rivier Ganges hebben sy veele kleyne plaatsen / en op sommige een Factory / en een Steedetjen op Bengale.

Pegu.

In Pegu hebben sy een Factory / gelyk ook tot Aracon, en op de Rivier Martaban.

Junsalao.

Tot Junsalao hebben sy een groote Factory / van waar sy veel tin na de Kust van Malabar laaden.

Malacca.

Malacca is een sterke Stad en Kasteel; het middel-punt van een grooten koop-handel in dese gewesten / daar hen de Koning van Achen soekt uyt te roepen / en dit jaar sommige hunner scheepen geplunderd en verbrand heeft.

Macao.

Macao is een Eyland op de Kust van China; hier hebben sy een Stad en Kasteel / daar / gelyk gesegd word / grooten koop-handel met de Chineesen gedreeven word.

Japan.

Op Japan hebben sy een Factory / maar geen Stad nog Fort. Sy handelen ook op de Kust van China, en varen met een bequame Monson van Japan en andere plaatsen af en aan / waar op de Hollanders gesegd worden een goede bupt te maken / gelyk ook van alle Heydense natien / als Chineesen en andere / alsoo het al vis is / dat voor hun niet komt.

Den 1. November gingen wy onder zeyl.

Peyton vertrekt na *Engeland.*

1617. Den 5. January konde ik door de sterke wind het anker niet op-haalen / om de Draak en Peper-corn, na het Penguinen-Eyland te volgen. Ik sonde de scheepen / ontrent dese tijd des jaars ontrent de Kaap koomende / niet raden / digt op de Reede van Saldania te ankeren / maar liever na het Penguinen-Eyland te gaan / en daar met twee scheepen te gaan ankeren / tot dat de wind dienst: want in December, Januarius en Februarius waayen daar de Zuyd-zuyd-oosse winden vreeslyk / bysonder van de nieuwe tot de volle Maan / en eyter oordeel is het gevaarlyk / dese plaats te laten leggen / op hoop van St. Helena aan te doen / en raad-

Waarschouwing van het ankeren by *Saldania.*

raadſamer het ſekere te nemen voor het onſekere / alſoo de bedzeevenſte ſtuurman door de donkere Maan en betrokken Son / en de dikke miſt / die 'er op deeſe tijd des jaars is / kan miſſen / met verlies van ſchip en menſchen. Corey quam by ons met 3 ſchapen / en belofte / van nog meer te bzengen / maar hy was haaſtig / om weder na ſijn vzouw en kinderen te gaan / die hy ſepde tegenwoozdig verder af te woonen; het ſchijnd dat ſy waren ſchuuw en bevzeesd gewozden door de Hollanders, die met een troup van 100 man / op ſekere tijd hun land hadden door-loopen. Darſſe bis was hier onſe beſte verbarſſing. 1617.

Saldania raadſaam aan te doen.

De *Saldaniërs* ſchuuw om der *Hollanders* wil.

Den 9. April voeren wy door de groente / genaamd de Seragaſſo, welk met lange ſtreepen een ſtuk weegs van malkander met de wind heen en weder dzijft; het heeft een blad gelijk als Zee-venkel / maar niet ſoo dik / en een heel kleyne geele beſpe: het ſtrekt ſig uyt / van 22 graden / 3 minuten Noozder-bzeedte / tot op 32 graden.

Groente in Zee.

Den 29. Mey quamen wy in Duyns op anker.

Komt in *Duyns*.

EYNDE.

REYS
Van
THOMAS CORYAT,
Na
ASMERE;

Zijnde de Hof-Stad van den Grooten Mogol.

Van *Jeruſalem*, na derwaards door hem met een *Caravaan* ondernoomen.

In het jaar 1615.

Briefs-wijſe opgeſteld, en aan ſijnen Vriend *Mr. L. Whithaker* geſonden.

Seer waarde en geliefde Vriend, Mr. L. W.
Animæ dimidium meæ (mijn ziels weder helft.)

1615. *Coryats* Brief aan Mr. *L. Whitaker.*

ERtelijke groetenis in den authaar onſer behoudenis Jeſus Chriſtus. Ik weet wel / waar van daan ik laatſt aan u geſchreeven heb / te weeten van Zobah, (gelijk het de Prophect Samuel in ſijn 2. boek / in 't 8. cap. en 3. vſ. noemd) dat is / Aleppo, de voornaamſte koop-ſtad van geheel Syriën, of liever van de Ooſterſe wereld; maar / om de waarheyd te ſeggen / ik heb vergeeten wanneer / alſoo ik geen coppen van mijne brieven houde / gelijk ik mijne meeſte lands-luyden / op alle plaatſen van de wereld / daar ik ſe vind / ſie doen / egter kan ik ſeggen / ten waare my mijn geheugenis bedriegd / dat het ontrent 15 maanden geleeden is.

Had 15 maanden te vooren geſchreeven van *Zobah* (*Aleppo.*)

Een maand daar na / keerde ik weder na Aleppo van Jeruſalem, bleef daar nog 3 maanden; na verloop van de ſelve vertrok ik van Aleppo met een reys-geſelſchap (Caravaan) na Perſiën, en paſ-

ſeer-

seerde na 4 dagen reysens de treffelijke Rivier Euphrates (de voornaamste van die het Paradijs bewaterden / en uyt welken als de Hoofd-Rivier de 3 andere sprooten.) Over die Rivier zijnde / quam ik in Mesopotamiën, anders Chaldæa genaamd / want daar maakt de Euphrates een scheyding van Syriën en Mesopotamiën. Hier van daan quam ik na 2 dagen reysens tot Ur in Chaldeen, de geboorte plaats van Abraham, een seer aangename en vermakelijke stad / daar ik 4 dagen bleef / maar ik konde / hoewel 'er seer begeerig na was / niet het minste over-blijfsel vinden van het huys / daar die geloovige dienaar Gods gebooren was. Hier van daan had ik 4 dagen reysens tot aan de Rivier Tygris, daar ik over moest / dog vond de selve daar ter plaatse soo ondiep / dat het water niet hooger als tot aan mijn kuyten quam / en ik te voet daar konde door-waaden. Ik sag nu door eygen bevinding / dat Chaldeen de naam van Mesopotamiën gegeeven is / om dat het tussen die 2 Rivieren beslooten is. Over den Tygris zijnde / quam ik in het grooter Armeniën, en vervolgens in het laager Meden, daar ik 5 dagen bleef in desselfs Hoofdstad / te vooren genaamd Ecbatana, daar Cyrus by de somer-tijd sijn Hof had gehad / (een stad meermaals in de Schriftuur gemeld) thans bekend met de naam van Tauris; jammerlijker verval en verwoesting van een stad / uyt-genoomen dat van Trojen en Cyzicum in Natolien, heb ik nooyt met mijn oogen gesien. Als ik met ernst dese ruinen / beklaagelijke getuygenissen van de Turkse verwoesting / beschouwde / quam my het vers van Ovidius te binnen: Ludit in humanis divina potentia rebus, dat is: De Godlijke magt speeld ontrent menschelijke saken; En dat van Hesiodus: Τὰ δ' ὑπέρτερα νέρτερα θήσει ζεὺς ὑψιβρεμέτης, dat is: De hooge *Jupiter* steld het hoogste wel tot het onderste. Van Ecbatana (Tauris) had ik twee dagen reysens tot een stad / ten tijde van Strabo, Arsacia in het hooger Meden, maar nu Casbin genaamd / 4 dagen reysens van de Caspise Zee,

1615

Reysd van *Jerusalem* na *Aleppo*.

Over den *Euphrates*.

Mesopotamia (*Chaldæa*.)

Ur.

Tygris was on-diep.

Mesopotamiën waarom soo genaamd.

Groot Armeniën.

Meden.

Ecbatana

(*Tauris*) verwoest door de *Turken*.

Casbin.

1615. daar wel-eer de Tartarise Vorsten hun Hof gehad hebben. Van daar repsde ik in 23 dagen tot Spahan in Parthia, de residentie-plaats des Konings van Persiën, maar op die tijd was hy in het land van Gurgistan, opsoekende de arme Christenen al-daar / die hy te vuur en teswaard vervolgde / hier 2 maanden gebleeven zijnde / repsde ik met een Caravaan te land na Oost-Indiën, en bragt op die reys tussen gemelde plaats (door een gedeelte van het regte Persiën, en een groote streek van het kostelijk en vermaard Indiën) en de treffelijke stad Lahor, 4 maanden en eenige dagen toe; Lahor is de grootste stad van de geheele wereld / want sy is ten minsten 16 mijlen in den omtrek / en grooter als Constantinopolen selfs: maar 12 dagen / eer ik daar quam / passeerde ik de vermaarde Rivier Indus, die eens soo breed is / als de Theems tot Londen, en sijn oorspring heeft upt het gebergte van Caucasus, vermaard by de oude Poëten en Histori-schrijvers soo Griekse als Latijnse, die Plato, als hy in dese gewesten repsde / upt nieuws-gierigheyd ging sien; deselve leggen niet verre van de grensen van Scythiën, thans Tartaryen genaamd; ik maak my selven de hoop / van die ook te sien / eer ik Indiën verlate. Ik had bykans vergeeten u een merkelijke saak mede te deelen: half weg tussen Spahan en Lahor, op de grensen van Persiën en Indiën, ontmoete ik de Heer Robert Sherley met sijn vrouw / die van het Hof van den Mogol (daar hy gunstig ontfangen / en met kostelijke vereeringen beschonken was) na dat van den Koning van Persiën repsde; hy was met sijn geselschap rijkelijk voorsien van alles / dat op de reys van nooden was / en 't was my een groot vermaak / deselve in sulken gewensten staat te sien. Hy liet my / tot mijn groot genoegen / sien / beyde mijne boeken / die super en net bewaard waren / en beloofde deselve / bysonder mijn reys-boek den Koning van Persiën te vertoonen / en hem sommige voornaame saken daar upt in de Turkse taal te vertolken / op dat ik / wederom daar koomende (alsoo

Spahan.

De Koning van *Persiën* vervolgd de *Christenen.*

Lahor de grootste stad van de wereld.

De Rivier *Indus* seer breed.

Spruyt uyt het gebergte *Caucasus.*

Ontmoet de Heer *Sherley.*

Die na *Persiën* ging.

En met hem gemeenzaam sprak.

ik

ik voorgenoomen heb / met Gods hulp door Persiën weder na Aleppo te keeren) te beter toegang by hem soude hebben. Behalven andere raritepten / bragten sy uyt Indiën mede / 2 Olyfanten / en 8 Antelopes, de eerste / die ik ooyt gesien heb / maar naderhand aan het Hof van den Mogol sag ik een meenigte der selver; sy wilden deselve aan den Koning van Persiën vereeren. Hy en sijn vrouw beweesen my veel eer / doch sy bysonder / die my 40 schellingen Persiaans geld vereerde, sy schenken van vreugde op te springen / als sy my sagen / en beloofden / my in des Persiaansen Konings gunst te brengen / en hem te beweegen my een Princelijke weldaad te bewijsen / waar toe ik hoop / dat mijn boek eenige aanleyding geeven sal / alsoo hy sulken vermakelijken Vorst is / dat hy in verscheydene mijner vermakelijke Hieroglyphica, indien se hem regt en na waarheyd worden voorgestelt / seerlijk genoegen hebben sal.

1615.

Wat hy uyt *Indiën* mede bragt.

Coryat krijgd van hem een vereering, en groote beloften.

Van de vermaarde stad Lahor, had ik 20 dagen reysens / tot een andere schoone stad Agra; tusschen beyden was soo aangenamen en effen land-streek / als ik mijn leven gesien heb / en twijffel wel / of wel diergelijke in den geheelen omtrek van de bewoonde wereld te vinden is. Nog is 'er een andere / niet min merkelijke saak behalven de effen grond / op dese weg: aan beyde syden van de weg / daar men heen reysd / is een ry met boomen van de stad Lahor tot Agra toe / welk de beste en ondergelijkelijkste vertooning van die soort maakt / die ik ooyt met oogen gesien heb. Derder is vreemd / dat 10 dagen tussen Lahor en Agra een gebergte is / eenige mijlen ter linker-hand van de weg / daar de inwoonders desselfs een wonderlijke gewoonte hebben / dat alle de broeders van een huysgesin maar een en deselve vrouw hebben / soo dat somtijds eene vrouw ten dienste is van 6 / of 7 mannen; my heugd diergelijke by Strabo geleesen te hebben van de Arabiers, in het gelukkig Arabien. Agra, is een seer groote stad daar de Mogol, uyt-genoomen 2 jaaren herwaards / altijd

Agra. Onvergelijkelijke land-streek.

De geheele weg aan weder-sijden met boomen beplant.

Een vreemde gewoonte.

sijn

1615. sijn Hof gehouden heeft / maar is in alle opsigten minder als Lahor.

Asmere. Van Agra had ik 10 dagen repsens tot Asmere, daar des Mogols Hof thans is; hier vond ik een Engels Opper-koopman met 9 andere mijner land-genooten / daar woonende / om koop-handel / tot dienst van de Agtbare maatschappy der kooplieden tot Londen, die op Oost-Indiën handelen / te doen.

Op dese reys van Jerusalem tot het Hof van den Mogol, besteede ik de tijd van 15 maanden en eenige dagen / die ik geheel en al te voet gedaan heb / maar met meer als een paar schoenen / soo dat ik sulken Properipateticus (ik wil my selven de naam van Peripateticus niet geeven / alsoo die naam beteekend pemand / gelijk gy weet / die in een plaats rond-om / of heen en weder wandelt) dat is een wandelaar / die te voet voorwaards upt-wandelt / dat ik qualijk geloof / dat gy van diergelijke u leven lang gehoord hebt / want de geheele weg van Jerusalem tot Asmere beliefd 2700 Engelse mijlen. Mijn geheele doorwandeling van dit groot Asien sal waarschijnlijk een reys / van ontrent 6000 mijlen zijn / wanneer ik te rug sal keeren door Persiën, en over Babylon en Ninive sal koomen tot Cayro in Egypten, en van daar de Nijl af / tot Alexandriën, daar ik een dag denk te blijven / en met Gods hulp / scheep te gaan / om na het Christen-rijk te varen / zijnde een seer groote streek.

Tussen Jerusalem en Asmere reyste Coryat 15 maanden, alles te voet.

Zijnde 2700 Engelse mijlen.

Overleg van sijn te rugreys.

Nu ben ik aan het Hof van den Mogol, en geloove u niet on-aangenaam te sullen zijn / daar van pets te hooren / welk ik beknoptelijk sal doen / en daar in bid koort zijn / om niet af te snijden het vermaak / dat gy naderhand upt mijn mondeling verhaal sond konnen hebben. De tegenwoordige Hoost is een seer destig man / met naame Selim, van welken naam ik noopt meer gehoord / of geleesen heb / als dat voor 80 jaar / of daar ontrent een Mahometaans Koning genaamd wierd / Sultan Selim van Constantinopolen, die Jerusalem, Damascus,

De Grooten Mogol word beschreeven.

mascus, Aleppo, Cayro en andere plaatsen gewonnen en aan sijn rijk gehegt heeft. Dese Vorst is 53 jaaren oud; sijn geboorte-dag wierd / terwijl ik daar was / met ongemeene groote pragt gevierd; hy wierd gewoogen in een gouden waag (gelijk hy jaarlijks sonder missen onderhoud) welk ik ten allen gelnk sag; men lep soo veel goud in de eene schaal / als noodig was / om hem op te weegen / welk hy daar na aan de armen uptdeelde. Hy is nog blank nog swart / maar tussen beyden / welk ik niet beter en kragtiger kan uptdrukken / als dat hy een Olijf-koleur heeft; hy heeft een wel-gemaakt lighaam / en is van lengte (welk niet sonder waarschijnlijkheyd seg) gelijk als ik / maar dikker en lijviger. Sijn Land strekt sig seer verre upt / en is in den omtrek wepnig minder / als 4000 Engelse mijlen / welk by-na met de uptstrekking van de Turkse Landen over een komt / of indien het na de konst van een Landmeeter gemeeten aan grond te kort komt / werd het rijkelijk door de vrugtbaarheyd van de grond vergoed: want in 2 dingen overtreft dit Land het Turkse; Voor eerst, in de vettigheyd van grond / alsoo geen gedeelte van de wereld vrugtbaarder aard van Land heeft / dan al het Land in sijn rijk / uptgenoomen dat gedeelte van Babylonien, daar het aardse Paradijs geweest is / en in tegendeel is een groot gedeelte van des Turks Land ongemeen schraal en onvrugtbaar / (gelijk ik in mijn reys door het selve heb gemerkt) bysonder in Syrien, Mesopotamien en Armenien, daar veel groote streeken Lands soo t' eenemaal vrugteloos zijn / datse niets goeds voort-brengen / en indien yets / Infelix lolium & steriles dominantur avenæ, allerley onkruyd d' overhand heeft. Ten tweeden, in de t' samen-gevoegdheyd van alle sijne landschappen / die alle in een en 't self de schoone vaste Land van Indien leggen / en geen ander Vorst een voet lands daar in heeft; maar veele parceelen der Turkse Landen zijn door de Zee en anderssins wijd en sijd van malkanderen geschepden.

1615.

Word 's jaars eens gewoogen tegen goud, dat aan armen gegeeven word.

Sijn koleur, en postuur.

Uytgestrektheyd van sijn Land.

En vrugtbaarheyd.

Die ongemeen uytmunt.

Boven de Landen van den *Turk*.

Legd al-om aan malkander.

Daar

1615. Daar en boven, overtreft de Mogol den Turk en Persiaan sijn na-buur t' samen jupst de helft met sijn inkomsten / want deselve zijn jaarlijks 40 millioenen kroonen (de kroon gereekend) op 6 (Engelse) schellingen / maar die van den Turk zijn / gelijk ik tot Constantinopolen voor waar berigt ben / niet meer als 15 / en die van den Persiaan 5 millioenen / min / of meer / gelijk ik tot Spahan gehoord heb. Men segd / dat dese Vorst onbeseeden is / waar in hy van alle Mahometaanse Vorsten / die oopt in de wereld geweest zijn / verscheeld. Hy spreekt met groote eerbiedigheyd van onsen Saligmaker / hem in de Indise taal noemende Ifazaret Eesa, dat is / de groote Propheet Jesus, en is soo goed-dadig tegen alle Christenen, bysonder ons (Engelse) dat geen Mahometaans Vorst diergelijke doed. Hy houd overvloed van wilde beesten / en van verscheyden soort / als Leeuwen / Olyfanten / Luypaarden / Beeren / Antelopes, en Een-hoornen / van welke laatste ik aan het Hof 2 gesien heb / zijnde de aller-vreemdste beesten van de geheele wereld / die derwaards gebragt waren / uyt het Land van Bengala, een Koningrijk / dat 4 maanden reysens hier van daan / edoch in den omtrek van sijne landen / en ongemeen vrugtbaar is; het midden deg selfs word bewaterd / door verscheyde kanaalen van de vermaarde Rivier Ganges; ik heb die nog niet gesien / maar meen / soo het God belieft / voor mijn vertrek van dit Hof nog derwaards te gaan / alsoo de naaste gedeelten niet boven 12 dagen reysens van hier zijn. De Koning vertoond hem selden sonder missen drie-maal daags aan sijn Adel / te weeten / des morgens met het opgaan van de Son / die hy met het opheffen sijner handen aan-bid; op den middag / en te 5 uuren tegen den avond; maar hy staat op een verheeven plaats alleen / en siet na de Edel-luyden uyt een venster / dat met een kostelijk gedoorduurd deksel / van 2 pylaaren onderstemd / van boven is bedekt / om hem te beschaduwen. Twee-maal ter week vegten de O-

Inkomsten van den *Mogol* grooter als van den *Turk* en *Persiaan*.

Mogol een *Mahometaan*, maar niet besneeden.

Spreekt loffelijk van onsen Saligmaker.

Hy onderhoud veel wilde beesten.

Eenhoornen koomen uyt *Bengala*.

Hy bid de Son aan.

Wanneer en hoe sig vertoond.

lyfanten voor hem / welk het fraapste gesigt van de wereld is; veele derselver zijn 13 en een halve voet hoog; en begtende is het / als of 2 kleyne bergjens tegen malkander koomen aanbonsen; als deselve in 't midden van hun gevegt door seekere vyer-wercken niet geschepden wierden / sy souden elkander met hunne vreesselijke tanden deerlijk wonden. De Koning onderhoud 30000 Olyfanten in sijn rijk op on-afmeetelijke onkosten; en hy spendeerd tot onderhoud van de selve / sijne Leeuwen en andere beesten een ongelooflijke somme gelds / ten minsten 10000 ponden Sterlings daags. Sedert mijn komst aan het Hof heb ik op een Olyfant gereeden / en meene in mijn volgende boek / indien God wil / my in een schildery / of af-beelding / sittende op een Olyfant / te vertoonen.

1615.

Gevegt van Olyfanten.

Der selver ongemeene hoogte.

30000 Olyfanten onderhouden.

Met ongelooflijke onkosten.

De Koning houd voor hem selven 1000 wijven / waar van de voornaamste / Normal genaamd / Koningin is. Sy kond uwe vrienden vertellen / 't geen ik nu als een merkelijke saak nog sal verhaalen: ik heb in mijn 10 maandige reys van Aleppo tot aan des Mogols Hof / niet meer als 3 pond Sterlings upt gegeeven / (en egter leefde ik alle daag wel) door-dien de eet-waaren in sommige Landen / daar ik door reyste / soo goed koop zijn / dat ik meenigmaal met een Engelse penning (een blank) satsoenlijk konde toekoomen; daar en boven raakte ik van de 3 pond niet minder / dan 10 schellingen Sterlings quijt / die my door eenige loose Christenen van de Armenise natie ontfutselt wierden / soo dat ik op gemelde reys in der daad maar 15 schellingen uptgegeeven heb. Ik ben op de reys in een stad geweest / Detee genaamd / daar Alexander de Groote, Porus Koning van Indiën in een veld-slag overwonnen / en tot teeken van sijn overwinning een koopere pylaar / die 'er noch staat / opgerigt heeft. Ik heb teegenwoordig veele pserg in 't vyer / want de Italiaanse taal reeds / God dank / konnende spreeken / leer ik teegenwoordig de Persiaanse, Turkse en Arabise taalen. Ik ben al 3 maanden aan des Mogols Hof geweest /

De *Mogol* heeft 1000 wijven.

Ongemeen on-kostelijk is de reys van *Coryat* gedaan.

Een gedenk-teeken van *Alexander M.* opgerigt.

Coryat leerd *Persiaanse*, *Arabise* en *Turkse* taalen.

1615. weest / en sal onder Gods Heylige toelaating / hier nog 5 maanden blijven / tot dat ik gemelde taalen sal geleerd hebben / en dan na de Ganges, en vervolgens na het Persiaanse Hof vertrekken.

Uwen getrouwen vriend tot der dood THOMAS CORYAT.

Geschreeven van het Hof van den *Grooten Mogol*, tot *Asmere* in *Oost-Indiën*, in 't jaar onses Heeren 1615.

TWEEDE BRIEF van THOMAS CORYAT.

Van het Hof des *Grooten Mogols* tot *Asmere* in *Oost-Indiën* op *St. Michiels-dag* 1615.

Een gedeelte van den tweeden brief.

IK ben teegenwoordig soo fris en gesond / als ik mijn leeven geweest ben / en ben soo seedert mijn vertrek uyt Engeland altijd geweest / uytgenoomen dat ik tot Constantinopolen 3 dagen een hoorts gehad heb / die met een weynig bloed laaten t' eenemaal gebannen wierd; de Heere zy gedankt voor sijn genaade / die my met gesondheyd gezegend heeft. Ik wierd tot Diarbeck een stad in Mesopotamiën onder het gebied van den Turk door een Spahie, gelijk sy hem noemen / zijnde een ruyter onder den Grooten Turk, bestoolen van mijn goud en silver / hoewel niet van al te maal / alsoo ik het in een verborgen hoek gestopt had; de gelegenthey d en omstandigheeden van dat ongeluk op te haalen / soude te verdrietig vallen. On-aangesien dit verlies / ben ik egter / God dank / niet ontbloot van geld. Sedert dat ik hier geweest ben / wierd aan den Koning alhier het kostelijkste present / daar ik mijn leeven van gehoord heb / aan eenig Vorst gedaan te zijn / gesonden; het selve bestond / voor eerst, in 31 Olyfanten / daar onder 2 soo pragtig en heerlijk opgeschikt waren / dat ik diergelijke noopt gesien / nog soo lang ik leef /

Coryat word bestoolen.

Een ongemeen kostelijk present aan den *Mogol* gesonden.

leef/ wederom sien sal: want om haar lijf waren keetenen van geslaagen gouds/ en 2 om haar beenen insgelijks van gouds/ en goude kleeden over haar agter-lijf; ten tweeden, in 2 Leeuwen/ op haare hoofden met klaar gouds vercierd/ beyder opschikking bedzoeg ontrent 8000 pond Sterlings, 't geheele præsent wierd geschat op 10 hunner Leakes, (elke Leake is 10000 pond Sterlings) en alsoo op 100000 pond Sterlings &c. 1615.

Ter waarde van 100000 pond *Sterlings*.

DERDE BRIEF
van
THOMAS CORYAT.

Aan den Hoog *Seneschal* (Hoofd) van de regt Agtbaare Broederschap der *Sireniacaalse* Edel-luyden, vergaaderd de eerste *Vrydag* van elke Maand tot *Londen*.

Van het Hof des *Grooten Mogols*, residéerende tot *Asmere* in *Oost-Indiën*.

Regt Edel-moedige, lustige en braave Edel-luyden.

Derde Brief.

Ik heb meer-maals geleesen het Griekse spreekwoozd: χεὶρ χεῖρα νίπτει, de eene hand wast de ander, en het Latijnse: Mulus mulum scabit, den eenen Muyl-esel schuurd sig aan den anderen, waar mede de oude wilden te kennen geeven/ dat beleefdheeden aan vzienden beweesen/ met gelijke betooning van vziendschap/ behoozden beantwoozd te wozden: het ernstig bedenken van dien/ doet mp gedenken/ aan die onvergelijkelijke schoone paspoozt/ die uw bzoederschap/ niet lang vooz mijn vertrek upt Engeland, met een algemeene toestemming mp/ tot verpligheyd op mijn aanstaande vzeemdelingschap/ gegeeven heeft/ en van den aangenaamen en onnabolgelijken meester van welspreekenthepd/ mijn zielg weder-helft Mr. L. Peyton. C W.

1615. W. en wel-eer Seneschal, van de voortreffelijke Maatschappy opgesteld is.

Hy maakt gewag van 2 andere brieven van hem.

Derhalven / nadien het volgens de wetten van beleefdheyd verepst word / pets daar voor te betalen / heb ik tot onnoosele vergelding u van Aleppo, de Hoofd-stad van Syriën, met eenen Mr. Hendrik Allare van Kent, mijn reys-genoot van daar na Jerusalem, een eenvoudigen brief gesonden / die ik hoop u voor lang behandigd sal zijn; gelijk ik ook uyt het vermaardste Land van geheel Oosten / het groote en wijd-uytgestrekte Indiën, met een man / my niet minder lief / als de voorgaande / Mr. Peter Rogers, een Kentisch man / aan u geschreeven heb / en houde my verseckerd / aangesien ik niet bequaam ben / uwe geneegenheyd met eenige wesentlijke erkentenis / anders dan met woorden en schrijven te vergelden / dat gy met geen minder genegenheyd myne onnoosele brieven sult ontfangen / als of ik u de minerale kostelijkheeden / of dyogisteryen / van dit voortreffelijke Land oversond.

Had sig van sijn paspoort tot nog toe niet bediend.

Ik bid u niet verwonderd te zijn / dat ik in al die tijd / sedert ik uyt mijn Vaderland vertrokken ben / van uw over-treflijke gelep-brief my niet bedient heb; want ik heb tot nog toe al mijn tijd besteed in de Mahometaanse Landen / en maak staat nog 3 jaaren in dese Mulsulmans (soo noemen sy hen) Landen van Asien door te brengen / eer ik in het Christenrijk koomen sal / en daarom heb ik deselve tot Aleppo by mijne Lands-genooten gelaaten; om / als ik mijn door-wandelen van Indiën en Persiën sal volbragt hebben / deselve uyt hunne handen wederom te ontfangen / en nog eens mede te neemen na Constantinopolen, en de reys / die ik in 40 dagen meen te doen / over Iconiën, Niceën, Nicomediën en het Land van Natoliën te neemen; en van Constantinopolen te reysen door het hart van Gricken-land, over Athenen, Thebe, Corinthen, Lacedæmon, Thessalonica en na de stad Ragusa, eertijds Epidaurus, soo seer geagt om het beeld van Æsculapius, in

En die tot *Aleppo* gelaten.

Sijn voorneemen hoe en werwaards nog te reysen.

het

het Land van Slavoniën, wel-eer Illyricum genaamd; van waar ik 3 dagen repsens sal hebben tot den onwaardeerlijken diamant / in den ring van de Adriatise Golf geset (gelijk ik eens sepde in mijn eerste reeden-voering aan Prins Hendrik Salliger Gedagtenis / die na mijn vertrek upt Engeland van de Aardse Tabernakelen tot de Hemelse Wooningen verplaatst is) het dertel Venetiën, de soutverepne Koningin van de Boven-Zee; indien de groote Jehova mp de genade bewijst / dat ik in die vooztreffelijke stad met voozspoed koome / dan sal ik daar beginnen uw paspoozt te toonen / en uwen lof daar vooz upt te galmen en te trompetten; dit sal ik vervolgens in alle merkelijke plaatsen doen / tot dat ik in het heerlijk Londen kom / en aan alle schzandere mannen / die ik in d' een / of d' ander plaats / daar mijne arbepdsame voeten mp bzengen sullen / vinden sal. Het sal onnoodig zijn / bp u te melden de bp-na ongelooflijke uptstrekking van het Land / dat ik van Jerusalem tot het Hof van den Grooten Mogol in Indiën, daar ik mp thans ophoude / doozhrupsd heb / of op te haalen de Landschappen en Pzovintien / die'er tussen beyden leggen / of wat mp in soo grooten Land-streek bejeegend is / en wat ik al-om vooz bysonderheeden heb aangemerkt / alsoo dat een verzietig vertoog zijn / en bzp meer als een vel papier beslaan soude; maar ik hoop / dat Mr. Whitaker u mijn kort verhaal / hem in een bysonderen bzief toe-gesonden / sal hebben mede-gedeeld; en dat selve u weder te vertellen / soude maar op-gewarmde kool zijn. 1615.

En bysonder over *Venetien.*

Daar hy sijn paspoort wilde toonen.

En elders.

De bzenger van desen bzief is Predikant van de kooplieden / aan het Hof van gemelden Monarch hier tot Asmere, in dit gedeelte van Oost-Indiën, gewees; een man / die mp soo veel dienst en vriendschap heeft gedaan / dat ik u Edelmoedigheeden versoek / hem om mijnent will vziendlijk te ontfangen / en met de Quint-Essentie van de Spaanse, Franse en Rhijnse dzupf / die uw optrek-plaats de Mermaid uptleeverd / vzoolijk te maken; dat ook

1615. een in uwer aller naam / of elk een van uwe Maatschappy hem na sijn verdiensten van herten bedanke. Vaart wel.

Uwe Edelmoedigheeden seer verpligte Landsman, die tot uwen dienst altijd bereyd is, de *Jerusalemmer*, *Syrier*, *Mesopotamier*, *Armenier*, *Meder*, *Parther*, *Persiaanse*, *Indise* wandelaar van *Odecomb* in *Sommerset*.

THOMAS CORYAT.

P. S. Ik versoeke mijnen schuldigen dienst te presenteeren aan alle dese / (hier worden 'er 14 genoemd en beschreeven,) zijnde liefhebbers van deugd en geleerdheyd / en by gevolg / gelijk ik hoop / een goeden uytslag van mijn oogmerk in het moeplijk doorwandelen van Asia, Africa en Europa wenschende.

Geschreeven met mijn eygen hand aan het Hof van den *Grooten Mogol Shaug (Schach) Selim*, resideerende tot *Asmere* in het hert van *Oost-Indiën*, op den 8. *November*, zijnde *Woensdag*, in 't jaar onses Heeren 1619.

VIERDE BRIEF van THOMAS CORYAT.

Uyt *Agra*, de Hoofd-stad van 't Land des *Grooten Mogols*, in *Oost-Indiën*. Den 31. *October* 1616.

Waarde en seer geliefde Moeder.

Brief aan sijn Moeder.

HOewel ik op mijn brief geset heb: uyt *Asmere* het Hof van den grootsten Monarch van het *Oosten*, genaamd den *Grooten Mogol* in *Oost-Indiën*, welk ik gedaan heb / op dat die order hebben / deselve te bestellen / siende aan het op-schrift / waarse van daan komt / te beeter souden sorg draagen / om se in uwe handen te doen komen; egter is

Die hy schreef niet uyt *Asmere*, gelijk de brief meldde.

Uw

de plaats/ om de waarheyd te seggen/ waar uyt ik desen geschreeven heb/ Agra een stad in het gemelde Oost-Indiën, en wel de Hoofd-stad van het geheele Land des gemelden Konings/ Mogol genaamd/ leggende 10 dagen reysens van desselfs Hof tot Asmere. Van Asmere vertrok ik den 12 September deses jaars 1616/ na dat ik daar 12 maanden en 60 (ik gis 16) dagen geweest was/ welk ik wel bekenne te lang was/ om op eene plaats te blijven/ egter was het om 2 voornaame reedenen ten hoogsten noodig/ dat ik daar een geruymen tijd bleef. Voor eerst, om de taalen te leeren van die Landen/ die ik tussen de grensen van de Landen des Mogols, en het Christenrijk passeeren moest/ te weeten/ de Persiaanse, Turkse en Arabise; dese heb ik in die tijd reedelijk wel met veel moepte en neerstigheyd geleerd/ een saak voor my soo noodig en voordeelig/ als geld in mijn beurs/ als zijnde het voornaamste/ of liever het eenige middel om geld te krijgen/ indien het my mogt ontbreeken/ welk seer ligt aan een armen pelgrim/ als ik ben/ in dese Heydense en Mahometaanse Landen/ die ik door-reyse/ gebeuren kan. Ten tweeden, om dat ik door hulp van een der selven/ te weeten/ de Persiaanse my selven een toegang soude maken by den Koning/ en mijn meening konnen uytdrukken voor hem/ van saken/ daar ik geleegenheyd/ om met hem van te spreeken/ hebben mogt. Dit waren de reedenen/ waarom ik soo lang aan het Hof van den Mogol bleef/ en in al die tijd mijn optrek had in het huys van de Engelse kooplieden/ mijne waarde Lands-genoten sonder eenen stuyver voor mijn mond-kost/ huys-vesting/ wassen/ of diergelijke uyt te geeven. Wat nu de Persiaanse taal aangaat/ daar ik met allen pver mijn werk van maakte/ ik vorderde in weynig maanden daar in soo ver/ dat ik voor sijn Majesteyt/ en veele van sijn Adel in die taal een breede reeden voerde/ en daar na in die selve taal vry gemeensaam met hem sprak/ het af-schrift des selven/ hoewel de taal selfs voor een Engelsman

1616.

Maar uyt *Agra*.

Hoe lang tot *Asmere* geweest was.

En dat om de Oosterse taalen te leeren.

En om met den *Mogol* te konnen spreeken.

Hy had alles buyten sijn onkosten by *Engelse*.

Hy sprak in het *Persiaans* tot den *Mogol*.

1616. man vreemd en on-aangenaam sal voorkoomen / alsoo se geen gemeenschap met eenige Christen-taal heeft / send ik voor wat nieuws hier nevens met de vertaaling / om aan mijne geleerde vrienden soo Kerkelijke / als Wereldlijke tot Evil, en elders te toonen / die waarschijnlijk in het leesen van soo seldsaame en ongewoone taal / als dese is / vermaak sullen scheppen.

Die aanspraak was dese:

Deselve is in het Persiaans als volgd:

Hazaret Aallum pennah salamet, fooker Daruces ve tehaungesta haslan kemia emadam az welsagers door, ganne az mulk inglizan : kekessanaion petheen mushacas cardan ke wellagers, mazcoor der akers magrud bood, ke mader hamma nezzaerts dunmast. Sabebbe amadane mari mia boosti char cheez ast auval be dedane mobarreckdecdars. Hazaret ke seete caramat be hamma Trankestan reseedast ooba tamam mulk Musulmanan der sheenedan awsaffe Hazaret daveeda amadam be deedane astawne akdas musharaf geshtam duum bray deedane feelhay Hazaret, kinchunm janooar der hzech mulk ne dedam seu in bray deedane namwer daryaee shumma Ganga, ke Serdare hamma daryaha dumiest. Chaharum een ast, keyee fermawne alishaion amayet fermoyand, ke betuanam des wellayets uzbeck rastan ba shard san arcand, bray zeerat cardan cabre mobarreche saheb crawncah awsaffe tang oo mosarhere oo der tamam aallum meshoor ast belk der wellagette Uzbec eencader meshoor neest chunan che der mulk inglisan ast digr, bishare esthecac daram be dedane mobarrec mesare Sabeb crawnca bray een sabeb, che awne saman che focheer de Shabr stambol bodaam, ye aiaeb cohua amarat deedam dermean yecush bawg nasdec shaht mascoor coia che padshaw Eezawiawn che namesh Manuel bood che saheb crawnca cush mehmannec aseem carda bood, baad as gristane Sultan Baiasetra as iange aseem chee shuda bood nas de Shahre Bursa, coima cke shaheb crawn che Sultan Baiasetra zenicera tellaio bestand, oo der cafes nahadond een char chees mera as mulche man ium baneed ta mia, as mule. Room oo Arrac peeada gesta as door der een mulk reseedam, che char hasar

phar-

pharſang raw darad, beshare derd oo mohuet casheedam chee heech ches der een dunnia een cader mohuet ne casheedaſt bray deedune mobarret dedare Haſeretet awn roos che be tactte ſhaug ne ſhaughee musharaf fermodand. 1616.

Welk over geſet zijnde / dus luyd:

Heer beſchermer der Wereld (ſoo word hy van alle vreemdelingen aangeſprooken) alle heyl: ik ben een arm reyſiger en beſchouwer van de Wereld, die hier kom van een ver afgeleegen Land, te weeten *Engeland*, welk de oude Hiſtory-ſchrijvers geloofden op de verſte grenſen van het Weſten te leggen, en de Koningin van alle Eylanden der Wereld is. Vier reedenen zijn 'er van mijn herwaards koomen. Voor *eerſt* om het gezeegend aangeſigt van uwe Majeſteyt te ſien, wiens ongemeene roem over geheel *Europa* en de *Mahometaanſe* Landen klinkt. Wanneer ik van uwe Majeſteyts beroemde naam hoorde, heb ik my haaſtig herwaards geſpoed, en blymoedig gereyſd, om uw heerlijk Hof te ſien. Ten *tweeden*, om te ſien uwe Majeſteyts Olyfanten, welk ſlag van beeſten ik in geen ander Land geſien heb. Ten *derden*, om te ſien uwe vermaarde Rivier *Ganges*, die de Kapiteyn van alle Rivieren der Wereld is. Ten *vierden*, om uwe Majeſteyt te bidden om ſijn gunſt, dat hy my een genadige vry-geley-brief gelieve te vergunnen, om in het Land van *Tartaryen* na de Stad *Samarcand* te moogen reyſen, en daar te beſoeken het gezeegende Graf van den *Heer van de Corners* (*Hoeken*) dit is een tijtel, die den *Tamerlan* in dit Land, op ſijn *Perſis*, gegeeven word, en met die naam willen te kennen geeven, dat hy Heer van de hoeken der Wereld, dat is, de hoogſte en opperſte Monarch van het geheele Al geweeſt is, wiens roem weegens ſijne Oorloogen en overwinningen de geheele Wereld door bekend is, en moogelijk ſoo beroemd in ſijn eygen Land van *Tartaryen* niet is, als in *Engeland*. Daar en boven heb ik een groote begeerte, om de gezeegende Graf-ſteede van den *Heer van de Hocken* te ſien,

En word hier verraald.

Hy ſegd daar gekoomen te zijn.

Om den *Mogol* te ſien.

Om ſijne Olyfanten, en de Rivier *Ganges* te ſien.

En een paſpoort na *Tartaryen* te verſoeken.

En daar het Graf te ſien van den *Tamerlan*.

Wat hem daar toe bewoog.

1616. om dat ik tot *Conſtantinopolen* zijnde, geſien heb een merkelijk oud gebouw in een vermakelijken tuyn, digt by gemelde Stad, daar de *Chriſten* Keyſer, *Emanuel* genaamd, een koſtelijk groot banket had toe-geſteld voor den *Heer van de Hoeken*, als hy *Sultan Bajaſet* in een grooten Veldſlag, niet verre van de Stad *Bruſia*, gevangen kreeg, en de *Heer van de Hoeken*, den *Sultan Bajaſet* in gouden boeyen ſloeg en in een yzere kooy op-ſloot. Deſe *vier* reedenen hebben my bewoogen dus verre uyt mijn *Vaderland* te koomen, en door *Turkyen* en *Perſien* te voet te reyſen; dus heb ik de Wereld ſoo ver tot in dit Land toe doorſien, dat ik in mijn pelgrimagie 3000 mijlen heb afgelegd, waar in ſoo veel moeyte en arbeyd heb uytgeſtaan, diergelijke geen menſch in deſe Wereld ooyt ondergaan heeft, om van den eerſten dag af, dat gy op uwen Heerlijken Monarchalen Throon gehuld zijt, het gezeegend aangeſigt van uwe Majeſteyt te ſien.

Hy had te voet 3000 mijlen gereyſd.

De *Mogol* raad hem niet na *Tartaryen* te gaan.

Om redenen.

De *Mogol* geeft hem 100 ſtukjens ſilver.

Deſe reden-boering ge-eyndigd zijnde / had ik nog eenige reden-wiſſeling met hem in de Perſiaanſe taal: hy ſeyde my onder andere / dat hy my, ten aanſien van de reys na de Stad *Sarmacand*, geen goed konde doen, want alſoo 'er tuſſen hem en den Vorſt van *Tartaryen* geen groote vriendſchap was, ſoude zijn brief van recommandatie niet veel helpen: hy ſeyde verder / dat de *Tartaren* ſulken doodelijken haat hebben tegen de *Chriſtenen*, dat ſy deſelve, in hun Land koomende, ſeekerlijk ſouden dood ſlaan, en dat hy my daarom die reys afried, indien ik mijn leeven en welvaard lief had; waar op hy ſijn reeden af-brak / met een ſomme gelds uyt een venſter / daar uyt hy na beneeden keek / my toe te werpen in een laaken / dat aan 4 hoeken op-gebonden was / en digt by de grond needer hing; het waren 100 ſtukjens ſilver / elk waard 2 ſchellingen Sterlings, en alſoo te ſamen 10 ponden Engels geld. Dit nam ik door de hulp van een Perſiaan ſoo bedektelijk mede na huys / dat noch de Engelſe Ambaſſadeur / noch yemand van

van mijne Lands-luyden (uytgenoomen een by- 1616.
sonder geheym en innigste vriend) daar het minste van merkten / voor dat ik mijn oogmerk ten volle verekt had: want ik wist wel / dat onse Ambassadeur / hier van de minste kennis gehad hebbende / mijn doen in desen soude gestuyt en overdwarst hebben / gelijk hy naderhand / als ik mijn voorneemen had uytgevoerd / my met ronde woorden seyde / en tot reeden gaf / dat hy sulks voorseeker soude verhinderd hebben / om dat het eenigsins tot schande van onse natie soude strekken / dat yemand van de selve sig met soo een beedelagtigen en armen satsoen / en met sulken vleyenden voorstel by den Koning vertoonen / en om geld bidden soude: maar ik gaf hem / mijne saken nu verrigt hebbende / vrymoedig tot antwoord / dat hy nu sijn genoegen gehad had / om aan my te peuteren / en dat ik nooyt meer om geld was verleegen geweest / als op die tyd: want om de waarheyd te seggen / ik had nog maar 20 schellingen Sterlings in mijn beurs / alsoo ik in een der Steeden van Turkyen, Emert genaamd / in het Land van Mesopotamiën het ongeluk had gehad / dat een ongeloovige Turk my by-na al mijn geld ontstal / gelijk ik u voorleeden jaar in een wijd-loopigen brief geschreeven heb / ik sond deselve van het Hof van desen magtigen Monarch met een mijner Lands-luyden / die over Zee na hinys keerde met een schip / dat met Indise waaren gelaaden was / en hoop dat deselve voor lang u sal behandigd zijn. Na dat ik by den Koning geweest was / ging ik na seeker aansienlijk en Edelmoedig Christen van Armenise afkomst / die 2 dagen repsens van des Mogols Hof woonde / om seekere merkelijke saaken aldaar aan te teekenen / by wien / om dat Persiaans konde spreeken / soo welkom was / dat hy my op het vriendelijkst en beleefdst onthaalde / en by mijn afscheyd / met een milddaadig hert vereerde 20 sulke stukken geld / als de Koning my te vooren gaf / welke 40 schellingen Sterlings uyt-maken. Tien dagen daar na vertrok

Welk hy voor de *Engelse* niet wilde weeten.

Wat hem daar toe bewoog.

De *Engelse* Ambassadeur nam dat qualijk.

Wat hy antwoorde.

Hy krijgd een vereering van een *Armenier*.

1616. ik van Asmere, het Hof van Voorst Mogol, hebbende nu 14 maanden geruſt / om mijn pelgrimagie weder te rug door Perſiën te beginnen: door mijn vertrek / vereerde mij onſe Ambaſſadeur een ſtuk gouds van des Mogols munt / waardig 24 ſchellingen Sterlings, welk ik / indien het mooglijk is / ſal bewaren tot dat in Engeland kom; ſoo dat ik / ſedert mijn komſt in dit land / door vrywillige giften / 20 mark Sterlings, op 2 ſchellingen en 8 ſtuyvers na / ontfangen heb / en een weynig te vooren / als ik op de grenſen van Perſiën herwaards quam / van Mevrouw Sherley 33 ſchellingen / en 4 ſtuyvers / in Perſiaans geld. Tegenwoordig heb ik / zijnde tot Agra, waar van daan ik deeſen ſende / nog ontrent 12 pond Sterlings, waar van ik / volgens mijn manier van leven op de reys / daags 2 ſtuyvers Sterlings upt-geevende / (want alſoo alle eetbaare waaren in Asiën goede koop zijn / en het drinken mij niet en koſt / alſoo ik op mijn reys nooyt gewoon ben / ander vogt als ſchoon water te drinken / kan ik daar mede toe-koomen) op mijn reys ſeer fatſoenlijk 3 jaren met eeten / drinken en kleederen leeven kan. Ik ſal hier tot Agra nog 6 weeken blijven / om af te wagten een ſchoone geleegenthey / die mij als dan ſal voorkoomen / om na de vermaarde Rivier Ganges, 5 dagen reyſens van hier / te gaan / en daar een merkelijke t'ſamen-komſt van de beleefdſte menſchen in dit land / Banjaanen genaamd / te ſien; want dan gaan ontrent 400000 van hen derwaards / om ſig in die Rivier te waſſen en te ſcheeren / en aan deſelve op te offeren / een wereld van gouds / ten deele met gemunt geld / ten deele met groote dikke ſtukken en klompen goud / welk ſy met wonderlijke ceremonien / die wel verdienen / naauw-keurig beſchouwd te worden / verrigten. Dit is ſoo merkelijken vertooning / dat diergelijke in geen gedeelte van Asiën, nog in dit / welk het Groot Asiën genaamd word / nog in het kleyne, thans met de naam van Natolia bekend / te ſien is. Dit geſchied eens in 't jaar / en ſy koomen derwaards van plaatſen ſelfs / die 'er 1000 mij-

Sijn vertrek van *Asmere*. Vereering hem gedaan.

Verhaald hoe ſijn beurs nu ſtond.

Daar hy 3 jaaren meend van te leeven. Is tot *Agra*.

Soekt na de *Ganges* te gaan.

Daar de *Banjaanen* ten getale van 400000 jaarlijks met veel ſuperſtitie t'ſamen-koomen.

mijlen af geleegen zijn / eerende dese hunne Rivier / als hun God / Schepper en Saligmaker. Een bygeloovigheyd en ten hoogsten verfoepelijke godloosheyd / van dese domme Heydenen, die van Christus en het burgerschap Israëls vervreemd zijn. Dit gesien hebbende / sal ik my ten eersten spoeden na Lahor, 20 dagen reysens van hier / en van daar / met hulp van mijnen gezeegenden Christus / na Persiën gaan / &c. 1616.

Uw verpligte, en gehoorsame Soon, thans een droevig Pelgrim in de wereld. Thomas Coryat.

Aanmerkingen, effen voor desen Brief gemeld.

De bedelaars / in dit land een Christen om een aalmoes biddende / seggen niet in den naam van Hazanet Eesa, maar in den naam van Bibee Maria, waar uyt wy beslooten / dat de Jesuïten hen meer van Maria, dan van Jesus gepreedikt hadden. *Jesuiten leeren meer van Maria, als van Jesus.*

Seeker groot Raia, een Heyden, die voor een God-loochenaar / en veragter van alle Godheyd bekend was / en roemde in sijn belijdenis van geen ander God / als den Koning te kennen / en geen ander te gelooven / of te vreesen / sat op seekere tijd met sijne wijven te malen; een der selver plukte een haartjen van sijn borst uyt / welk soo vast gewortelt was / dat 'er een weynig van het vel volgde / soo dat het bloed voor den dag quam; dese kleyne wonde at in / en verwijlde soodanig / dat hy na weynig dagen geen moed tot sijn leeven had / en de wonde ongeneeslijk geoordeeld wierd; als nu alle vrienden en veele Hoovelingen hem quamen besoeken / barstede hy in dese treffelijke woorden uyt: wie van u soude niet gedagt hebben, dat ik een krijgsman door een slag van een deegen, of spies, of boog soude omgekoomen zijn; maar nu ben ik genoodsaakt de magt van dien grooten God, dien ik soo lang versmaad heb, te erkennen, die geen ander lancie noodig heeft, als een kleyn haayrtjen, om sulken elendigen Gods-lasteraar en veragter van sijn Majesteyt, als ik geweest ben, te dooden. *Een Heydens ongodisht.* *Komt door een kleyne wonde.* *Tot erkentenis van God.*

Ecbar

1616. Ecbar Shaugs hebbende allerley soort van tover-ry geleerd / was op seekere tijd in een wonderlijk humeur / en willende sijn Adel een vertooning doen / liet sijn voornaamste Koningin voor hem koomen / en hieuw haar met sijn sweerd het hoofd af; Naderhand over haar dood bedroefd en ontsteld zijnde (gelijk men geloofde) hegtede het hoofd door sijn besweeringen en toverpen wederom sodanig op den romp / dat 'er geen teken van den slag des swaards konde gesien worden.

Wreedheyd van *Ecbar* ontrent sijn Vrouw.

En toverkonst.

Curfaroo in een tooren geslooten.

Sultan Curfaroo, had maar eene vrouw; het gebeurde nu / dat terwijl hy gevangen sat / de Koning voor een tijd van vier maanden wilde op de jagt gaan / dog al vorens overlepde / hoe deselve in sijn afweesen / sonder te konnen ontvlugten / sonde bewaard worden / en besloot eyndelijk / een tooren te bouwen sonder poort / deur / of venster / en maar alleen eenige kleyne openingen / om lugt te scheppen / dog so hoog / dat men daar niet konde bykomen / en den selven daar in te beslupten / daar hy dan allerley voorraad / neffens vuur / linnen &c. en eenige dienaars / om voor die tijd by hem te blijven / liet inbrengen. Terwijl men daar mede besig was / quam Curfaroos vrouw sig voor des Konings voeten neder werpen / en versogt des Konings verlof / om met hem opgeslooten te werden: de Koning wilde haar beweegen / om haar selven in vryheyd te houden / maar sy wilde na geen raad lupsteren / en sepde / haar eenig vermaak te sullen zijn / haar man in sijn elende te vergeselschappen / welke elende te grooter was / dat een van de ingemetselde / die 50. in getal waren / ten tijde van des Konings afweesen sterbende / daar geen middel was / om den selven te begraven / also niemand toegelaten wierd / daar by te koomen.

Sijn vrouw versoekt daar by opgeslooten te worden.

Welk haar toegestaan wierd.

Een van Mylords volk Mr. Herbert, broeder van d' Heer Eduard Herbert, vond op sekeren dag een fonteyn / daar hy anders 10 kourfen alle daag / om water na een Rivier Narbode, die in de Baap van Cambaya tot Buroch upt loopt / senden moest. Het was nu een gewoonte / dat als een

Regt onrrent een gevonden Fonteyn.

aan-

aanſienlijk man / ten tijde van dzoogte / een fontein / of water-poel gebonden had / deſelve als hem eygen behield / ſonder van eenig menſch te konnen geſtoord worden. Daags daar aan nu vond ook een van des Konings Haddys deſelve / en wildeſe hem eygenen / waar op die van Mylords volk deſelve afpaalden / daar veel moepelijkheyd upt ſproot &c. 1616.

Merkelijk is de mildadigheyd van twee groote mannen / die ten tijde van deſe groote dzoogte de onkoſten deeden / dat 10 kameelen met 20 man alle daag na gemelde Rivier om water ſonden / en het ſelve aan de armen uptdeelden / welk thans ongemeen duur gekogt moeſt worden. Mildadigheyd getoont met het uytdeelen van water.

Ecbar Shaugh, was een gelukkig Dorſt en Godvrugtig ontrent ſijn moeder / welk hy in ſeeker geval deed blijken: Als ſijn moeder op ſeekere tijd tuſſen Lahor en Agra in een dzaag-ſtoel gedzaagen wierd / en hy met haar op reys was / by een Rivier koomende / ſettede hy ſijn ſchouder onder de rosbaar / en gebood ſijn grootſten Adel het ſelve te doen / en dzoeg haar ſo over de Rivier; hy heeft haar noopt pets gewepgerd / als dit: ſy verſogt van hem / dat onſe Bijbel aan den hals van een Eſel gehangen / en die door de Stad van Agra ſoude omgedoerd werden / om dat de Portugyſen een van hunne ſcheepen genoomen / en by de Mooren den Alcoran gebonden hebbende / die om den hals van een hond gebonden / en ſo door de geheele Stad van Ormus omgelepd hadden / welk verſoek hy haar affloeg / ſeggende / dat indien het quaad was, dat de *Portugyſen* ſo aan den *Alcoran* gedaan hadden, een Koning niet betaamde, quaad met quaad te vergelden, alſo het veragten van eenige *Religie*, een veragten van God is, en hy niet aan een onnoſel boek wil gewrooken zijn. Waar upt ik aanmerkte / dat God ſijn heylig boek der waarheyd / onder de ongeloovige / niet wil laten veragten. Godvrugtigheyd van *Ecbar* aan ſijn moeder. Die hy egter een verſoek weygerde. Met merkelijke woorden.

Op ſeekeren dag in 't jaar koomen alle vrouwen van ambagts-lieden / tot vermaak van des Konigs wijven / in de Mohal (het vrouwen huys) om

1616. om pets als op een markt te verkoopen / daar dan de Koning makelaar voor sijne wijven is / die dan van 't geen daar mede gewonnen is / 's avonds haar maal doen / sonder dat 'er eenige mans persoonen tegenwoordig zijn (en is merkelijk / dat sy al het geen bygebragt word / dat manlijk is / by voorbeeld radysen / uyt vreese van deselve onnatuurlijk te misbruyken / in stukken snijden / een bewijs van hun argwaan en de gemeene godloosheyd van dit volk.) Door dit middel krijgt de Koning het gesigt van alle de fraaye vrouw-lieden der Stad; op sulken soort van markt-dag quam hy aan sijn beminde Normahal.

Een vrouwen maaltijd.

Na dat Shaof Freed, door een krijgs-list de slag by Lahor gewonnen was / en de gevangene Kapiteyns by den Koning gebragt / en ten getal van 2000 / aan palen en vlees-haaken opgehangen waren / deed de Koning sijn intrede in Lahor, hebbende sijn Soon Curfaroo gevangen / dien hy met bloote voeten op een Olyfant deed rijden; de vader vraagde hem / wat behagen hy in dat gesigt van sijne wakkere en getrouwe Kapiteynen / so opgehangen / had; en kreeg van hem tot antwoord / dat hy over het sien van so veel wreedheyd en onregtveerdigheyd in sijn vader bedroefd was / alsoo hy met de dood gestraft had / die niet gedaan hadden / als 't geen hun pligt was / alsoo sy op sijn brood en zout geleefd hadden / maar dat hy behoorde regt gedaan te hebben / nidts deselve te hebben behouden en gestraft / die hun meester en stigter van deese muyterp geweest is.

Kapiteyns van *Ecbar* wreedelijk gedood.

Sijn soons ongenoegen daar over.

Dese Koning heeft de gewoonte / dat hy 's nagts / als alle sijn groote / uyt-genoomen die de wagt houden / vertrokken zijn / wakker worden de / eenige arme oude mannen laat roepen / die hy by hem doet neder-sitten / en met allerley vraagen en gemeensame praatjens den tijd doorbrengd; als deese weder weg gaan / voor-siet hyse met kleederen / en geeft hen meenigmaal al wat sy van hem opsichen / en by sonder rijke aalmoessen / tellende het geld selfs in hunne handen.

Mildadigheyd en gemeenfaamheyd deselfs aan oude mannen.

In

Ik kan niet na-laten te melden de merk-waardige god-vrugtigheyd van dien Koning / die na Asmere te voet ging na het graf van den Propheet Hod-Mundin, en daar gekoomen zijnde met sijn Normahal een vyer met sijne eygene handen stookte onder de ongemeene groote (als het Heydelbergse vat) koopere ketel / en het eeten voor 5000 menschen veerdig maakte / de eerste schootel met sijn eygen handen opschepte en op de tafel bragt / gelijk Normahal de tweede deed / en alle de Mevrouwen voorts de overige. Laat alle de snorkers van des Paus lief-dadigheyd deese noot eens kraaken. En aan 5000 arme menschen.

Een seeker Armenier nam voor Moors te worden / en versogt van een Edel-man by den Koning gebragt te worden; daar koomende / vraagde hem de Koning / waarom hy Moors wilde worden? of het was op hoop van bevordering? en hy antwoorde neen. Eenige maanden daar na quam hy om seekere gunst van den Koning te versoeken / maar die ontsepde hem sijn epsch / seggende / dat hy hem toe-laatende sijn ziel te behouden / de grootste gunst beweesen had / die 'er konde zijn / maar dat hy voor sijn Lighaam selfs moest sorgen / soo als hy best konde. Een *Armenier Moors* geworden. Hoe van den Koning daar over bejegend wierd.

De Koning heeft geen behagen in die hun Religie veranderen / alsoo hy 'er selfs geene heeft / als die hy hem selven maakt / en daarom laat hy in sijn rijk alle Religien toe. 'T ge ik seg / sal upt een merkelijk staaltje blijken / de Koning had een dienaar / die een Armenier was / genaamd Scander; by gelegenheyd nu / dat 'er van Religie gesproken wierd / vraagde hem / of hy geloofde / dat hy / of de Paters een Moor bekeerd hadden / om een waaragtig Christen te zijn / en soodanig om de conscientie en niet om geld geworden; waar op hy met groote vrymoedigheyd antwoorde / pemand te kennen / die een volmaakt Christen was / en om geen wereldlijke in-sigt een andere Religie sonde willen aanneemen; de Koning liet aanstonds hem ontbieden / en vraagde hem / waarom hy een Christen geworden was? hy bragt eenige onnoosele / verwar- Hy laat alle religien in sijn rijk toe. Een *Moor Christen* geworden, En voorgevende om geen insigt te sullen veranderen.

de

1616. de en Jesuïtse reedenen voor den dag / en verseekerde / soo lang hy leefde van Religie niet te sullen veranderen. De Koning dat hoorende / bedagt / hoe hy hem met schoone woorden en groote beloften tot de sotternye van Mahomet soude overhalen / beloofde hem een jaarlijks in-koomen / middelen en een bedieninge te paard; hy sepde / dat hy nu maar vier Rupies ter maand verdiende / en alsoo maar een slegte belooninge voor het verlaten van sijn besneeden geloof genoot / dog indien hy wilde her-roepen / hem met veel aansien voorsien soude; hier op antwoorde de Christen, dat hy om soo kleynen loon geen Christen geworden was / want alsoo hy lijf en leeden had / konde hy niet minder by een Mahometaan verdiend hebben / maar dat hy een Christen in sijn hert was / en daar niet van wilde af-staan. De Koning dus op hem niet konnende winnen / keerde sig tot dreygementen / en sepde / hem op de pijnbank te sullen leggen en geesselen / maar dese nieuw-bekeerde vast stellende / alles te willen verdragen / gaf man-moedig tot antwoord / dat hy bereyd was / om des Konings believen daar in af te wagten. Als nu alle man op sulken antwoord te gemoed sag / dat hy streng soude gekastijd worden / veranderde de Koning sijn toon / preesde ten hoogsten sijn stand-vastigheyd en eerlijk hert / gebood hem weder na sijn meester te gaan / en den selven trouw en opregt te dienen / en vereerde hem voor sijn opregtigheyd een Rupie daags / 2 maanden daar na / als de Koning op de wilde verkens ter jagt geweest was / welk beest by alle Mooren hatelijk is / en gemeenlijk onder de Christenen en Rasbooten omgedeeld werd / ontbood hy den Armenier, meester van den bekeerden Christen / om een gedeelte van sijn vangst te koomen halen / maar alsoo de Armenier niet t' huys was / quam dese sijn voornaamste dienaar om te hooren / wat des Konings believen was / die hem gebood / een swijn voor sijn meester op te nemen (geen Moor wil deselve aanraken) welk hy deed / maar buyten de poort van het Hof gekoo-

Dien de Koning roemt met beloften,

En dreygementen, dog vergeefs.

Beloond hem om sijn stand-vastigheyd.

Dog als hy naderhand voor menschen,

In seker geval veynsde.

koomen zijnde / wierd hy van de Mooren soo uytgejouwd / dat hy sijn present in een gragt smeet / en na huys ging / sonder sijn meester daar yets van te verhalen. Als nu de Armenier vier dagen daar na op sijn wagt quam / vraagde hem de Koning / of het swijn / dat hy hem gesonden had / goed geweest was? die hem antwoorde / geen swijn gesien / of daar van gehoord te hebben: de Koning bedenkende / aan wien hy het overgegeeven had / liet die dent ontbieden / die ondervraagd zijnde / bekende het niet t' huys gebragt / maar weg geworpen te hebben: de Koning nader vraagende / wat hem daar toe bewoogen had / antwoorde die onnoosele / dat hy beschimpt was / over het aanraken van 't geen by de Mooren soo hatelijk is / en om dat te ontgaan / het swijn had weg geworpen / waar op de Koning hem dit toeduuwde: By uwe wet is 'er geen onderscheyd van spijs, en schaamd gy u uwer wetten? of verraakt gy deselve in uyterlijke saken / om de Mahometanen te vlepen? nu sie ik / dat gy geen goed Christen / nog goed Mahometaan, maar een boef zijt / die het met de een en d' ander houd; als ik u te voren opregt vond / gaf ik u een dagelijkse rente / maar die neem ik u tegenwoordig wederom af / en gebiede u / om uwe verpnsery / 100 stokslagen te geeven / welk aanstonds (in plaats van sijn geld) geschiede; Soo dat de Koning vermaande, elk hier uyt te leeren toesien, aangesien hy vryheyd van alle Religien gaf, die Religie, die hy aangenoomen en beleeden had, vast aan te kleeven. 1616. Wierd hy gestraft.

EYNDE.

REGISTER,

Der voornaamſte ſaken, vervat in de Reyſen, van WALTER PEYTON, en THOMAS CORYAT.

Aanbieding van den *Samorin* van *Calicut* aan de *Engelſe*, 11, 12

Aanſpraak van *Thomas Coryat* aan den Grooten *Mogol* in het *Perſiaans*, 38

Aleppo, de vermaardſte Koop-ſtad van geheel *Syrien*, 24

Agra, een ſtad, alwaar de *Mogol* ſijn Hof plagt te houden, 27. 28

—— de Hoofd ſtad van het Land des Grooten *Mogols*, 37

Alcoran aan den hals van een hond gebonden, en door *Ormus* omgeleyd, 45

Aloë Socctorina, hoe gemaakt werd, 5, 6

Antelopes van *Sherley* op reys mede gevoerd, 27

Arak is oorſaak, dat veel *Engelſe* ſiek wierden, 17

Armenier geeft een vereering aan *Thomas Coryat*, 41

—— *Moors* geworden, 47

—— op wat wijſe over ſeeker verſoek daar over van den Koning wierd bejeegend, ibid.

Aſmere, Hof-ſtad van den Grooten *Mogol*, 24

Banjaanen (400000) doen alle jaar groote Offerhanden aan de Rivier *Ganges*, 42

Barcolor, wat waaren aldaar gevonden werden, 21

Bedelaars in 't Land van den *Mogol*, in wiens naam om een aalmoes bidden, 43

Beeſten voor yſer gekogt te *Mohelia*, 5

Bekleeden der ſcheepen, na *Suratte* gaande, noodſaakelijk, 14

Benjoin, waar veel gevonden, 15

Bojador, een Kaap, waar geleegen, 2

Boomen van *Labor* tot *Agra* in een ry ſeer vermaakelijk, 27

Brief van den *Samorin* aan de *Engelſe* geſchreeven, 12

—— des Konings van *Achen*, op wat wijſe te *Tecoo* ontfangen, 15

—— van *Coryat* aan de *Sirenacaalſe* Broederſchap van *Engeland* geſchreeven, 33

—— aan ſijn moeder geſchreeven, 36

Brinion, hoe geleegen, en hoe te kennen, 13

Calicut, op hoe veel graden geleegen, 11

Caucaſus, een gebergte, waar geleegen, 26

Chaldeen, waarom de naam van *Meſopotamien* gegeeven, 25

Chaul, een groote ſtad, 21

Cochin, een ſchoone Stad met een Kaſteel, ibid.

Comptoiren der *Engelſe*, in *Ooſt-Indien*, hoe veel en waar geleegen, 18

Concordia ('t Schip) in de grond geboord, ibid.

Corcy komt by de *Engelſe* te *Saldania*, 2

—— nam voor, om wederom naar

naar *Engeland* te gaan, 3
Coryat, sie *Thomas Coryat.*
Cottatinga, leverd goud uyt, 15
Crosse tot hoofd van de *Banditen*, op *Saldania* aan gesteld, 3
Cursaroo, doed een deftig antwoord aan sijn Vader over des selfs wreedheyd, 46
Damon, een Stad, van *Portugysen* bewoond, 6
—— werd beschreeven, 20
Daniel over sijne kaarten van fouten beschuldigt, 4
Diulsinde, een plaats van den *Mogol*, 20
Doman, verblijf-plaats van den *Sultan*, 4
Dood van sommige *Engelse*, op wat wijse gestorven, 10
Dramme, een soort van geld te *Suratte*, 8
Ecbar Shaugs doed een wonderlijk proefstuk van toovery, 44
Ecbatana, een Stad, waar geleegen, 25
Een-hoornen waar van daan gebragt werden, 30
Eeten voor 5000 menschen door een Koning gereed gemaakt, 47
Eet-waaren in 't rijk van den *Mogol* seer goed koop, 31
Euphrates, een voorname Rivier van het Paradijs, 25
Factory, door de *Engelse* te *Calicut* opgerigt, 12
Fonteyn van een *Engelsman* gevonden, en de daar uyt ontstaane moeyte, 44, 45
Ganges, een Rivier, hoe van duysenden *Banjaanen* alle jaaren word besogt, 42
—— werd van hen als hun God geeerd, 45
Gebannene (19) waarom naar *Indiën* gesonden wierden, 1
—— 10 der selven te *Saldania* aan Land geset, 3
Geld van *Suratte* beschreeven, 8
Georg Woolman tot Opper-koopman te *Calicut* aangesteld, 12
Goa, een Stad, daar de *Portugysse* Onder-koning sijn Hof houd, 21
God-loochenaar, hoe tot erkentenis gebragt wierd, 43
Godvrugtigheyd van *Ecbar Schaugh* aan sijn moeder, 45
Goud, te *Cottatinga* gevonden, 15
Guzeratters (14) gaan aan boord, om naar *Indiën* te vaaren, 1
Handel-plaatsen van de Riviet *Sinde* beschreeven, 9
—— der *Portugysen* in de *Indiën* beschreeven, 19. 20. 21. 22
Hector ('t schip) te *Jacatra* vergaan, 18
Herrold (schipper) loopt over tot de *Portugysen*, 17
Hollander door order van den Koning van *Achen* door een Olyfant mishandeld, 19
—— wat hy daar op aan den Koning antwoorde, ibid.
Mr. Humphrey Bougton, gaat aan boord, om naar *Indiën* te vaaren, 1
Huysjens van die van *Saldania* beschreeven, 3
Jambe, waar geleegen, en wat dese plaats uytleeverd, 15
Japoneesen (11) gaan aan boord, om naar *Indiën* te vaaren, 1
Javaanen steeken verscheyde malen het schip de *Trades-Increase* in brand, 17
Indus, een Rivier; koomende uyt

den berg *Caucasus*, 26
Inkomsten des *Mogols* zijn meerder, als die van den *Turk* en *Persiaan*, 30
Johan Ward word van eenige ruyters dood geschooten, 10

Kaneel op *Ceylon* gevonden, 21
Koning van *Achen*, op wat wijse sijne waaren verkoopt, 15
——— vuld de *Engelse* op met drank, 18

Labor, de grootste stad van de geheele wereld, 26
Landen van den *Mogol* zijn beter als die van den *Turk*, 29
Land-streek, seer aangenaam tussen *Labor* en *Agra*, 27
Larmes, een soort van Geld te *Suratte*, 8
Leake, hoe veel pond *Sterlings* be draagt, 33
Lugt seer ongesond te *Passaman*, 16

Maakclaars van *Suratte*, een bedriegelijk volk, 8, 9
Maaltijd der vrouwen op seekere dag in 't rijk van den *Mogol*, 46
Magadoxo, waar geleegen, en wat waaren aldaar te bekoomen, 20
Macao, een Eyland, waar geleegen, 22
Malacca, een sterke Stad met een Kasteel, 22
Mamudie, een soort van geld te *Suratte*, 8
Mildadigheyd van 2 mannen omtrent het uyt-deelen van water, 45
Mombassa, waar geleegen, en wat waaren aldaar vertierd worden, 20
Monson, hoe omtrent de *Roode-Zee* waar te neemen, ibid.
Mosambique, een Eyland, wat waaren daar te bekoomen, 19
Muscat, een plaats met een Fort, alwaar de *Portugysen* sig onthouden, 20

Ningin, of *Ninzin*, een wortel op *Saldania*, 3
Normal, voornaamste wijf van den *Mogol*, en voor Koningin gehouden, 32

Olyfanten zijn uytvoerders van des Konings van *Achens* straffen, 19
——— vegten twee-maal ter week voor den *Mogol*, 30, 31
Ondiepte seer gevaarlijk tussen *Priaman* en *Tecoo*, 16
——— hoe te mijden, ibid.
Ongebondenheyd der *Engelse* in *Oost-Indiën* seer groot, 18
Ormus een schoone handel-plaats, 20
Oude Mannen, hoe van seeker Koning gehandeld, 46

Paspoort van de *Engelse* Broederschap aan *Coryat* gegeeven, 33
Peper, waar best en goed koop gevonden, 15
Peripateticus, des selfs beduydenis, 28
Peyton, sie *Walter Peyton*.
Pice, een soort van geld te *Suratte*, 8
Pintados, een soort van vogels, 2
Portugysen van een genoomen schip aan Land geset, 13
Present seer kostelijk aan den *Mogol* gedaan, 32. 33
Pylaar (koopere) van *Alexander* ter gedagtenis opgerigt, 31

Qualen by die van *Tecoo*, waar uyt ontstaan, 16
Quame, een Rivier, hoe geleegen en wat waaren uytleverd, 19

Raia, een *Heyden*, hoe door een kleyne wonde tot erkentenis van God quam, 43
Realen, te *Suratte* gangbaar, beschreeven, 8
Reden-wisseling tussen den *Samorin* en *Walter Peyton*, 12
Robert Sherley, waarom hem veele moeyelijkheeden wierden aangedaan, 9
——— is in gevaar van te verdrinken, ibid.
——— word wel te *Agra* van den *Mogol* bejeegend, 10
——— vertrekt met sijn gevolg naar *Persiën*, ibid.
Rupies, een soort van geld te *Suratte*, 8

Saldaniers schuuw door de *Hollanders* geworden, 23
Samorin van *Calicut* spreekt met *Peyton* en doed hem groote aanbiedingen, 11. 12
——— des selfs naam, 12
Scander, een *Moor*, wierd een *Christen*, 47
——— op wat wijse sig hier in volstandig gedroeg, 47, 48
Schip (*Portugys*) door de *Engelse* genoomen, 12
Selim, naam van den Grooten *Mogol*, 28
——— werd naauw-keurig beschreeven, ibid. 29
——— hoe veele Landen de selve besit, ibid.
——— is een *Mahometaan*, dog niet besneeden, 30
——— is seer goed-aardig tegen de *Christenen*, ibid.
——— heeft 1000 wijven, 31
——— wierd een seer kostelijk present gedaan, 32
——— raad *Coryat* af, om na *Tartaryen* te gaan, 40
——— geeft aan *Coryat*, 100 stukjens silver, ibid.
Seragasso, een soort van groente in Zee, 23
Serra de Baziën, waar geleegen, 21
Siekte uyt het drinken van *Arak* ontstaan, 17
Socotora, op hoe veel graden geleegen, 6
——— waarschouwing om van hier naar *Abba del Curia* te vaaren, 6
Spahan, de verblijf-plaats des Konings van *Persiën*, 26
Straf door Olyfanten uytgevoerd, 19
Stroom van een seldsame kours van 15 dagen, 4
Sultan Cursaroo in een hooge tooren geslooten, 44

Tartaren hebben een doodelijke haat tegen de *Christenen*, 40
Taurus, een Stad, waar geleegen, 25
Tecoërs, een leelijk en boos-aardig volk, 14. 16
Tenten voor de sieken op *Saldania* opgeslaagen, 2
St. Thomas, waar geleegen, 21. 22
Thomas Bonner, Schipper van *Peyton*, sterft. 15
Thomas Coryat reysd van *Jerusalem*, 25
——— wat steeden hy passeerd, ibid.
——— reysd met een *Caravaan* naar *Oost-Indiën*, 26
——— ontmoet de Heer *Robert Sherley*, ibid.
——— krijgt een geschenk van des selfs Vrouw, 27

—— komt te *Asmere*, 28
—— wierd van een *Spahie* bestoolen, 32
—— wanneer van *Asmere* vertrok, 37
—— spreekt in het *Persiaans* met den *Mogol*, 37, 38
—— krijgt 100 stukjens silver van den *Mogol*, 40
—— waar over hy sig by den *Engelsen* Ambassadeur verantwoord, 41
—— krijgt een vereering van een *Armenier*, 41
—— vertrekt van *Asmere*, 42
Thomas Roe, Ambassadeur aan den *Mogol*, gaat aan boord, 1
—— gaat met veel statie te land, 7
Thomasine ('t Schip) verongelukt op een ondiepte, 17
Tol, op een onbehoorlijke wijse door de *Suratters* van de *Engelse* ge eyst, 7
Trades-Increase, een Schip, door de *Javanen* verbrand, 17
Varken, een haatelijk beest by de *Mooren*, 48
—— aardig staaltje daar van, van een nieuw *Christen*, en eenige *Mooren*, 48, 49
Vereeringen, door de *Engelse* aan den *Samorin* van *Calicut* gedaan, 12
Versoek aan *Ecbar Schaug* van des selfs moeder, 45
Verversing in overvloed te *Mohelia* te krijgen, 4
Ur in *Chaldeen*, geboorte-plaats van *Abraham*, 25
Vrouw van *Powels* komt in de kraam en sterft, 10
—— (eene) tot dienst van 6, of 7 broeders, 27
—— van *Cursaroo* geeft uytnemende blijken van liefde tot haar man, 44
Walter Peyton gaat t'seyl, 1
—— komt in de Baay van *Saldania* ten anker, 2
—— komt te *Mohelia*, 4
—— komt op de Reede van *Socotora*, 5
—— komt tegen over de Baar van *Swally* ten anker, 6
—— neemt een *Portugysse* prijs, 11
—— komt by den *Samorin* aan land, ibid.
—— komt te *Brinion*, passeerd de *Puck* van *Adam*, 13
—— komt te *Bantam* en van daar te *Tecoo*, 14
—— vertrekt naar *Engeland*, 22
—— komt in *Duyns*, 23
Weg van *Jerusalem*, tot *Asmere*, hoe veel *Engelse* mijlen, 28
Wijven (1000) ten dienst van den *Mogol*, 31
Wormen doorknagen de Scheepen, na *Suratte* gaande, 14
Zobah, een Koop-stad in *Syrien*, 24
Zulpher Carchan, Gouverneur van *Suratte*, 7

EYNDE.